

**מִרְן הַגְּרִי"ש אֲלִישֵׁיב שֵׁם לֵב
לְתַכּוֹנָה שְׁמַתְרַחֶשֶׁת וּשְׂאֵל אֶת
הַרְבֵּנִית מֵהַ יוֹם מִיּוֹמָיִים. הַשִּׁיבָה לּוֹ
הַרְבֵּנִית: "עוֹד מַעֲט יִגִּיעַ לְבַקֵּר אִיזָה
רַב שְׂאֵתָה מְאֹד אוֹהֵב..."
עֲנוּתָנּוֹת הַמוֹפְלָאָה שֶׁל
כ"ק מִרְן אֲדַמו"ר מִבִּיאֵלָא זצ"ל**

לקראת שבוע מלכתא

פנינים למרשת פנחס תשפ"ד | גליון מס' 441 | סיפורים ופנינים מרתקים | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

"פעם אחת הודיעו לרבנית אלישיב שהאדמו"ר מביאלא עומד להגיע לביקור, והיא מיהרה לפרוס מפה על השולחן ואפילו הניחה אגרטל יפה. הרב אלישיב שם לב לתכונה ושאל את הרבנית מה יום מיומיים. השיבה לו הרבנית: "עוד מעט יגיע לבקר איזה רב שאתה מאוד אוהב..."

ענוותנותו המופלאה של כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'מבשר טוב' מביאלא זצ"ל שיחה עם תלמידי חביבו הגאון ר' מיכל ויינר שליט"א

יעקב א. לוסיגמון

בשיחה עם הגאון ר' יחיאל מיכל ויינר שליט"א, רב בית המדרש ביאלא ברמת בית שמש א', הוא מעלה רסיסי זיכרון ממסכת חייו המופלאה של מורו וכ"ק כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'מבשר טוב' זצ"ל מביאלא, וכעת אנו מביאים בפניכם את השיחה המרתקת, למען ידעו דורותינו להיכן יכול ילוד אשה להגיע בעבודה תמה ובעלייה בלתי פוסקת בהר ה' אל מקום קדשו.

"הרבי זצ"ל היה ענק שבענקים", פותח הרב ויינר. "ממש בבחינת סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. אבל מה שמעניין זה שבדיוק כמו שראשו של הסולם הגיע השמימה, הוא גם היה מוצב ארצה, בצורה חזקה ויציבה. הוא מאוד מאוד הקפיד שלא להיראות כמי שמרחף בעולמות העליונים, ושמר לכל אורך שנות הנהגתו על התנהגות נורמלית.

חריגה, פשוט לעשות את רצון ה'.
"האמת שמבחינתנו זו לא הייתה הצגה שהוא הציג כאילו הוא אדם נורמלי ואינו מורם מעם, הוא באמת הרגיש כך. סיפר לי הנהג שלו שפעם הוא לקח את הרבי לאיזה מקום, וכשיצאו הוא לא הצליח לצאת עם האוטו מהחניה כי המקום היה מאוד צפוף והוא פחד לשרוט מכוניות אחרות שחננו לצדו. פתאום הרבי יוצא מהאוטו, ומתחיל לכוון אותו כדי לסייע לו לצאת מהחנייה... הוא חשב שהוא מתעלף אבל הרבי לא חשב לרגע שהוא עשה משהו חריג, זה מה שאנשים עושים כשרוצים לצאת עם האוטו מהחנייה, הנוסע יוצא

"מי שעמד לידו, היה מרגיש כמו שעומדים ליד אדם נורמלי. כשהוא רצה לומר משהו הוא היה אומר אותו בצורה ברורה, התפילות שלו היו באורך רגיל כמונה מעות, הוא לא היה צועק בתפילה, לא עוצם עיניים בחזקה, לא עושה תנועות חריגות עם הידיים. כשהוא אמר שיעור הוא אמר אותו בצורה נורמלית, הגאונות ביצבצה מכל משפט כי הוא היה משתמש בהרבה מאוד מראי מקומות מכל חלקי התורה, אבל הוא היה אומר זה בנימה מאוד רגילה, כמו כל מגיד שיעור שמסביר מה כתוב כאן. גם את חסידי ותלמידיו הדרך כך, להיות נורמלי, איש בין אנשים, לא להתבלט בשום דבר בצורה

היו הלומדים בבית המדרש קמים לכבודו, הוא הרגיש שזה 'לפסוע על ראשי עם קודש', ולכן האריך את דרכו כדי שאנשים לא יעמדו לכבודו".

עוד מנהג מעניין שהיה לרבי זצ"ל

"עוד מנהג מעניין שהיה לרבי זצ"ל, היה שהוא השתדל ללמוד תמיד דווקא עם חברותא, וכשאני אומר חברותא הכוונה עם כל מי שידע לקרוא... הוא לא היה בדרך בנושא, פעם למד חברותא עם רב או אדמו"ר ופעם עם הגבאי או ה'הויז בחור', או אפילו סתם איזה בחור שהיה סביבה.

"אני שמעתי שני הסברים שהרבי הסביר לאנשים ששאלו אותו על כך. אחד אמר לי שהרבי אמר לו שזה עניין מאוד פשוט שהרי כתוב בגמרא 'חרב אל הבדים' היינו תלמידי חכמים שלומדים בד בבד, כלומר בלי חברותא. אבל הסבר אחר שהוא הסביר משקף את הענווה הגדולה שלו.

"כשאדם לומד תורה, צריך הרבה רחמי שמים שתהיה זו 'תורה לשמה'. צריכים להיות ראויים לזה, עם לב נקי מכל פניה אישית

ונגיעה וזה כדי שהתורה תהיה כמש תורה לשמה.

"אבל אם לומדים עם חברותא, עושים עמו חסד, ואז התורה היא 'תורת חסד', והרי ידוע שבצדקה המצווה היא מצווה שלימה גם אם יש לנותן כוונות ונגיעות אישיות. שהרי חז"ל אומרים שמי שנותן סלע לצדקה ואומר שזה בשביל שיחיה בנו, הרי הוא צדיק גמור ורבינו חננאל גורס שזאת צדקה גמורה.

"הרבי הסביר שמאחר והוא לא סומך על עצמו שהלימוד שלו הוא בדרגה של 'תורה לשמה', הוא משתדל שיהיה לפחות 'תורת חסד' וכך יזכה לקיים מצווה בשלמות..."

"אגב, הנושא הזה של לימוד דווקא עם חברותא זו לא היתה הנהגה שהוא עשה רק לעצמו, הוא גם הזהיר על כך לאחרים, וגם לי עצמי הוא אמר שאשתדל ללמוד עם חברותא בכל עת".

"אני חושב שאחד הפחדים הגדולים שהיו לרבי, היה לשכוח חס ושלום איזה דבר מהתורה. הוא שמע פעם שזריקות הרדמה שמקבלים אצל רופא השיניים, פוגעות מעט בזיכרון. מאז, הוא לא הרשה שרופא השיניים יזיק לו זריקת הרדמה, בשום פנים ואופן. "כשהרבי היה זקוק לטיפול שיניים, הוא פשוט היה יושב על הכסא ומשקיע את עצמו באיזו סוגיא, וכך היה יושב במשך כל הטיפול בלי לזוז בזמן שהרופא עשה את הטיפול. גם כשאירע שהיה זקוק לטיפול שורש שכמובן כואב הרבה יותר, הרבי סירב בתוקף לקבל זריקה בגלל החשש שזה יפגום לו משהו בזיכרון ויגרום לשכוח דבר מתלמודו חלילה.

יכלו לראות את הפלא הגדול בנושא של מספרי טלפונים

"יכלו לראות את הפלא הגדול בנושא של מספרי טלפונים. הרי הוא היה גאון עצום בכל מכמני התורה והיה יכול לצטט דפים שלמים

"דרכו היתה שהוא לא הכניס לפה דבר מאכל שלא אמור לסייע לגוף. הוא החזיק בדעה שתפוח אדמה למשל, זה מאכל שאין לגוף שום צורך בו. כמובן שהוא משיביע לטווח הקצר, אבל בטווח הארוך אין בו תועלת. לכן הוא לא היה אוכל תפוח אדמה. אבל אם אירע שהביאו לו קוגל תפוח אדמה בטיש וכדו', הוא לא היה מתעקש על המנהג, אלא טועם מעט לכבד את הזולת, שכן במקרה כזה יש תועלת באכילת תפוח אדמה - שלא לפגוע באף יהודי..."

"כך גם הוא היה אוכל דגים כי זה בריא לגוף, אבל הדגים היו לא מתובלים, כי התבלין לא מוסיף בריאות אלא רק טעם.

"בכלל, הענווה שלו היתה מדהימה. כבר הזכרנו בכתבות קודמות את הבריחה שלו מפרסום, אבל זה לא רק בריחה מכבוד אלא גם אי נעימות כשכן נתנו לו כבוד.

פעם אחת הודיעו לרבנית אלישיב שהאדמו"ר מביאלא עומד להגיע לביקור,

"מנהגו היה להגיע מדי פעם לבקר אצל מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל, וכשהיה בא הוא היה משתעשע עמו בדברי תורה ומבקש את ברכתו.

"פעם אחת הודיעו לרבנית אלישיב שהאדמו"ר מביאלא עומד להגיע לביקור, והיא מיהרה לפרוס מפה על השולחן ואפילו הניחה אגרטל יפה. הרב אלישיב שם לב לתכונה ושאל את הרבנית מה יום מיומיים. השיבה לו הרבנית: "עוד מעט יגיע לבקר איזה רב שאתה מאוד אוהב..."

"כשהגיע הרבי לבקר, סיפר בני הבית לגבאי של הרבי איך הגדירה אותו הרבנית אלישיב, וכשיצאו משם סיפר הגבאי לרבי מה אמרה הרבנית, הוא חשב שזה 'שמח את הרבי שהרב אלישיב מאוד אוהב אותו, אבל כששמע זאת הרבי זלגו עיניו דמעות. הוא בכה ואמר: "אוי לי שכך הטעיתי אדם גדול כמו הרב אלישיב".

"אבל כמו בדברים אחרים, גם הענווה שלו לא היתה משהו שהופגן החוצה. הוא הכיר את מקומו וידע לשבת בראש השולחן ולהנהיג את העדה. כששאלו אותו שאלות הוא ידע לחרוץ גורלות וענה תשובות חדות וחותכות גם בעניינים גורליים מאוד, אבל עם כל זה הוא הרגיש שהוא לא ראוי לאצטלה. סיפר לי מישהו שפעם נסע לצפת כדי להתיעץ עם הרבי בתקופה בה התגורר בצפת, וכשהגיע אמר לו הרבי שהוא מאוד מתנצל על כך שהוא היה צריך לטרוח ולנסוע עד שם כדי לשאול אותו שאלה.

"מנהגו היה ללכת מדי יום למקווה, כמנהג החסידים, והוא היה מקפיד על זה ממש ברמה של מסירות נפש. יום אחד הבחין הגבאי שהרבי משנה את מסלול ההליכה שלו למקוה, ובמקום ללכת בדרך הרגילה שהלך תמיד, הוא הקיף את הבניין והלך מצד שני. תמה הגבאי ואמר לרבי שאפשר ללכת מהדרך הרגילה, זה יותר קצר, אבל הרבי דחה אותו באיזה תירוץ. בסופו של דבר התברר שמאחר והיה שם חלון שפונה לבית המדרש וכשהרבי היה עובר למקווה

"אני אסיים את דברי באימרה שאומרים בשם הרב מפוניבו' זצ"ל שאמר פעם שלחוק על דבר תורה של החזון איש בהחלט אפשר. הרי תורה לא בשמים היא, אפשר לחלוק גם על רבי עקיבא אייגר וגאוני עולם אחרים והחזון איש אינו שונה מהם בעניין זה. אבל לחלוק על עצה של החזון, היה אומר הרב מפוניבו', אי אפשר. צריך להיות טיפוש מטיפוש כדי לא לשנות לעצתו של החזון איש, כי העצות שלו הן תמיד טובות ונכונות כאשר ישאל איש באורים ותומים.

"אותו הדבר הרגשנו אצל הרבי זיע"א. ידענו שכל היוצא מפיו זה קודש קודשים. כל עצה שאמר, כל הוראה שנתן לנו, הכל היה קודש. יכלו גם לראות שלא היה לו איזה שטאנץ קבוע של תשובות שבעניין זה הוא אומר כך ובעניין אחר הוא אומר אחרת, לא ולא, יכלו לשאול אותו עשרה אנשים את אותה השאלה בזה אחר זה, ולכל אחד הוא היה עונה תשובה אחרת.

"הרבי אמר פעם שחלק מהעבודה שלו זה להכיר את האדם העומד מולו ועל מכלול הצרכים שלו, ורק לאחר שהוא מבין את כל התמונה, הרחבה הוא יכול לענות לו תשובה. ראיית הנוול שלו היתה מופלאה, כל תשובה שלו היה חקוקה בסלע, ובמקרים רבים יכולת לראות לאחר זמן עד כמה הוא הרחיק ראות וידע כיצד יתפתחו הדברים בניגוד למה שאנשים אחרים חשבו או צפו.

"תכלה היריעה ולא יכלו הסיפורים והעובדות. הרבי היה גם רב ומורה דרך, גם מדרין ומחנך, גם אבא אוהב ותומך, גם מנהיג הצועד הראש קהל העדה, את כל אלו איבדנו ברגע אחד והכאב צורב ושורף את הלב.

"אמנם, זכינו שהרבי הועיד בחייו את בנו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לשבת על כסאו בבוא העת, בזאת נמצא נחמה ובידיעה והאמונה שבעז"ה במהרה בימינו יקיצו וירננו... בשוב ה' שבות עמו ברחמים".

לתגובות, הארות, והצעות
כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

מכל מיני ספרים בלי לשנות אות אחת, אבל כשזה הגיע לזכירת מספרי טלפון הוא לא זכר. העניין הוא שהרבי היה משתמש בטלפון, הוא היה מתקשר ועונה לטלפונים ואף על פי שהשימוש בטלפון היה יומיומי, את מספרי הטלפון הוא לא זכר, כי אין מצווה לזכור מספרי טלפון וגם אין צורך, אפשר להסתכל בפנקס - ממילא חבל על המקום שזה תופס בזיכרון!

"אבל, כשזה הגיע לזכירת עניינים של אנשים אחרים, הוא זכר היטב. כמישהו נכנס אליו וסיפר לו על הקשיים והבעיות, הרבי זכר בדיוק מה אמרו לו, וגם אחרי חודשים ושנים הוא היה יכול פתאום להתעניין מה מתקדם עם הנושא הזה, והיה מונח בו בפרטי פרטים כאילו הוא שמע את זה רק לפני רגע.

"בכלל, אנשים שנכנסו לרבי לתנות את כאבם, הרגישו שהוא משתתף איתם ושהכאב שלהם הוא ממש הכאב שלו. אני מכיר מקרה של בני זוג שאינם חסידי ביאלא ושלא היתה לו היכרות מיוחדת איתם, הם נכנסו פעם לרבי והאשה בכתה על הצרות הקשות שלה. הרבי בכה יחד איתה בכי תמרוורים, ולאחר תקופה היא רצתה להיכנס שוב כדי להשיח את לבה, בעלה הניא אותה ואמר לה: "את רוצה להרוג אותו חלילה, לא ראית כמה זה ציער אותו בפעם הקודמת???"

"לא רק בצערו של הזולת היה משתתף, אלא גם בשמחות. סיפר לי חבר שהתקשר פעם לרבי, בעת שהרבי היה גר בשווייץ, והשעה היתה שעה שלא מקובל להתקשר בה. הוא התלבט מעט ולבסוף החליט להתקשר בכל זאת כדי לבשר לרבי בשורה טובה. הרבי ענה לו, שמע אותו ואמר לו תודה רבה באופן מיוחד על כך שהוא לא המתין, ובישר לו את הבשורה הטובה מיד כששמע עליה!

"כך גם היה נוסע לחתונות שהתקיימו מחוץ לעיר כדי לשמח חתן וכלה ולהשתתף בשמחה של האנשים הקשורים עמו. הוא היה רוקד עם החתן, ופעם אמר שהוא ממשין לרקוד עד שהוא מרגיש את הלב, שכן הוא סבל ממוחלת לב, וכשהרגיש שהריקוד מתחיל להיות מסוכן לבריאות הוא היה עוצר".

דרשו יוצא למבצע חלוקה של אלפי ספרי קודש

ארגון 'דרשו' במבצע ענק של חלוקת ספרים לבתי כנסת והיכלי התורה בכל רחבי הארץ

עד לפתח ביתו של הגבאי, או לבית הכנסת, לפי בחירתו. זאת, בכפוף לתשלום סמלי והשתתפות של 30 שקלים עבור דמי המשלוח. הנהלת 'דרשו' מדגישה, כי ההחלטה לאלו בתי כנסת לשלוח ספרים, ואלו יצטרכו להמתין לחלוקה הבאה, תתקבל רק לאחר שיצטברו הטפסים השונים, לפי קריטריונים שנקבעו על ידי ההנהלה. בכל מקרה, דמי המשלוח ייגבו כמובן רק מבתי הכנסת שבקשתם לקבל ספרים תאושר.

חשוב לציין, כי בחלוקה זו, חובה למלא את הטופס הממוחשב, ולא יתקבלו פקסים או פניות טלפוניות למשרדי דרשו ואת הפנייה ניתן למלא אך ורק בעמדות 'נדרים פלוס'.

מבצע חלוקת ספרים של דרשו בעיצומו. מדובר בספרים המודפסים בהוצאה לאור שע"י הארגון, ובחלוקה המתבצעת על פי צוואת מרנא החפץ חיים זצוק"ל, שכל המדפיס את ספריו יעניק ארבעה אחוזים מהם לבתי מדרש ללא כל עלות. ב'דרשו' פונים לגבאי בתי הכנסת שמעוניינים לקבל ספרים במהלך החלוקה, לפנות בהקדם ולמלא טופס רישום. את הטופס ניתן למלא בעמדות 'נדרים פלוס' טופס דרשו > חלוקת ספרים.

חשוב לציין, כי לאחר לימוד הלקחים מהחלוקות הקודמות, העומס וההוצאה הכספית הגדולה שהעניין גרם לגבאים, ולאור ההצלחה בחלוקה הקודמת, לכן הוחלט שגם הפעם יובאו הספרים במשלוח

האמת שהרבי ה'נתיבות שלום' היה נוהג לומר שבזמן הזה אין כבר מושג של 'רוח הקודש', וזה פלא גדול כי ראו אצלו ממש דברים גדולים מאוד. אבל בכל זאת, הוא החזיק בדעה שכשיש התקשרות של ממש בין תלמיד לבין רבו, אז הם מרגישים זה את זה אפילו שהם נמצאים בשני מקומות מרוחקים זה מזה

המשך השיחה המיוחדת ששמענו מפי הגאון רבי ישראל ברזובסקי שליט"א
רב דחסידי סלונים בביתר עילית, וחבר בד"ץ ביתר
על זקנו כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה'נתיבות שלום' מסלונים זיע"א

יעקב א. לוסטגמן

בגיליון הקודם הבאנו את חלקה הראשון של השיחה המיוחדת שזכינו לשמוע מפי של הגאון רבי ישראל ברזובסקי שליט"א, רב שכונת הגפן וחבר בד"ץ ביתר עילית, ובנו בכורו של כ"ק מרן אדמו"ר מסלונים שליט"א. השיחה נסובה אודות זקנו הרבי בעל ה'נתיבות שלום' מסלונים זצ"ל, וכעת אנו מביאים את המשכה של אותה שיחה בס"ד.

"האמת שהרבי ה'נתיבות שלום' היה נוהג לומר שבזמן הזה אין כבר מושג של 'רוח הקודש' בגלל ירידת הדורות, וזה פלא גדול כי ראו אצלו ממש דברים גדולים מאוד. אבל בכל זאת, הוא החזיק בדעה שכשיש התקשרות של ממש בין תלמיד לבין רבו, אז הם מרגישים זה את זה אפילו שהם נמצאים בשני מקומות שונים ומרוחקים זה מזה, ובהקשר זה אספר מעשה פלא שאירע לי עצמי עם הרבי."

"בהיותי אברך צעיר, בנסיבות מיוחדות הייתי צריך פעם לעשות את הימים הנוראים בחוץ לארץ.

"ראש השנה זה ראש השנה בכל מקום, כמובן שהשתדלתי שלא לתת לשינוי הנוסח והאווירה השונה למנוע ממני את הכוונה בתפילה וכדו', הרי הקב"ה נמצא בכל מקום, ואפילו מחוץ לסלונים..."

"אבל היו בתפילה שני זמנים שבהם לא הצלחתי להסתדר בלי האווירה הסלונימאית. הפעם הראשונה היתה ב'המלך'. ברוב הקהילות אמירת 'המלך' זה עסק של החזן, הציבור רק מקשיב ואולי גם מנגן קצת עמו, אבל בסלונים הקהל כולו מנגן ושר וזועק 'המלך' יחד עם החזן.

"הרגשתי שאני לא יכול לוותר, לכן עצמתי את עיני ודמיינתי כאילו אני נמצא בבית המדרש הגדול של סלונים בירושלים. ההרגשה שלי באותו רגע היתה כאילו אני נמצא בירושלים, במחיצתו של הרבי זצ"ל, יחד עם כל חסידי סלונים המכונסים שם יחדיו.

"כך היה גם כשהגיעו לתקיעות. מי שהיה פעם בסלונים בזמן התקיעות יכול להבין על מה אני מדבר. האווירה שם היא משהו אחר, אחרי שמסיימים את ברכות ההפטרטה, כאילו מחליפים את האוויר

בבית המדרש, האווירה הופכת להיות דחוסה וכבדה, אומרים את ה'זהר' הקדוש בשקט לפני התקיעות וככל שאמירת הזהר נמשכת כך האווירה הופכה יותר ויותר דחוסה, ואז מגיע השלב שבו הבעל תוקע פותח באמירת 'למנצח' והקהל כולו שואג את הפסוקים בהתרגשות עצומה, ובסיומה של כל אמירת 'למנצח' משתתקים כולם, עד שבעל התוקע משלים את אמירת הפרק, ושוב חוזרים ואומרים פעם שניה ושלישית וכן הלאה.

"ואילו אני הייתי בבית הכנסת אחר שגם בו התכוננו לתקיעות בחיל וברעדה, אבל זה לא היה כמו בסלונים..."

הגיע אלי יהודי ששהה בראש השנה בארץ הקודש, ובידו מכתב ששלח אלי הרבי זצ"ל

"שוב עצמתי את עיני, דמיינתי כאילו אני נמצא בבית המדרש הגדול בירושלים בצלו של הרבי..."

זצ"ל עבודה רבה בכתיבת הספר 'תורת אבות'. ספר זה מרכז בתוכו את תמצית תורתם של ארבעה מאדמו"רי סלונים: הרה"ק רבי מרדכי מלכוביץ', הרה"ק רבי נח מלכוביץ', הרה"ק רבי משה מקוברין, והרה"ק רבי אברהם בעל ה'סוד העבודה' מסלונים. "הספר התחבר מתוך ליקוט גדול של כתיבי יד שהוא שמר והשיג, והוא השקיע עבודה רבה מאוד כדי לסדר את הכל דבר דבור על אופניו.

"במשך 25 שנה נמשכה העבודה היסודית על חיבור ה'תורת אבות', ושמעתי מפיו שיעקר העבודה שלו היתה מה לא להכניס לספר! כי הרי יש דברים שנאמרו רק לשעתם, ויש דברים שאולי הוצאו מהקשרם או שנאמרו רק לאדם ספציפי ולא היתה כוונה שיהיו הוראה לכלל, ולכן הוא השקיע בזה מאמצים גדולים מאוד.

"לימים סיפר לי הרבי זצ"ל, שכשהוא הכין את הספר היו לו כל מיני ווארטים של 'עבודה' רעיונות מרכזיים בעבודת ה', שצריכים השקעה ושימת לב כדי להבין אותם ולאחר מכן עבודה רבה כדי להפנים אותם.

"חלק גדול מהווארטים הללו מבוססים על פסוקים או הוסמכו לפסוקים מהתורה, ואפשר היה לשבץ אותם בחלק של פרשת השבוע. מצד שני הם עוסקים בעבודה, ולכן אולי מתאים יותר לשבץ אותם בשער עבודת ה'..."

"אמר הרבי, שבכל פעם שהיתה לו אפשרות כזאת לשבץ את הווארט בפרשה או בשער עבודת ה', הוא העדיף לשבץ אותו בשער עבודת ה'. ולמה? כי אם מישהו מחפש איזה ווארט נחמד על הפרשה כדי לומר בשולחן שבת או בדרשה שהוא צריך לשאת בשבע ברכות וכדו', שלא יביא את הווארטים הללו של עבודת ה'. אלו לא פרפראות לדרשה, אלו רעיונות עמוקים שאדם צריך להתבונן בהם ולחיות על פיהם."

"אחרי ה'תורת אבות', עסק הרבי זצ"ל רבות גם בקיבוץ וליקוט דברי תורתם של יתר אדמו"רי סלונים. הוא קיבץ את דברי תורתו של הרה"ק רבי אברהם וינברג (השני) מסלונים שהתגורר בברנוביץ והיה רבו העיקרי של ה'נתיבות שלום', לספר בשם 'בית אברהם'.

"מעניין לציין שהרבי ה'בית אברהם' התבטא בצורה מאוד מאוד חזקה על הקדושה המופלגת של תלמידו ה'נתיבות שלום'. לימים הזכירו את הדברים בפניו של הרבי זצ"ל, אבל הוא בענוותנותו ראה בזה כמו ברכה שה'בית אברהם' בירך אותו, ואמר "הלוואי שזה יתקיים".

"לאחר מכן חיבר את הספר 'זכרון קדוש' שבו הוא מביא דברי זכרון, עובדות נפלאות ודברי תורה מהרבי הצעיר מסלונים, הרה"ק רבי שלמה דוד יהושע זצ"ל, בנו של ה'בית אברהם', שהיה ידיד נפש של הרבי ה'נתיבות שלום' זיע"א. הם למדו בחברותא בברנוביץ והיו קשורים מאוד זה בזה. 'הרבי הצעיר' נעקד על קידוש ה' בשנות השואה הנוראה, והרבי עסק רבות בהנצחת זכרו ומורשתו.

"אציין עוד נקודה מעניינת, שתראה עד כמה היה הרבי נהיר בספרים שחיבר, שלא להוסיף ולא לגרוע ושהכל יהיה כתוב אחרי מחשבה

מרובה ושלא יהיה שום דבר שאין בו תועלת של ממש:

"לאחר שהדפיס הרבי את הספר 'זכרון קדוש', בא אליו הסופר

באותה שנה חל ראש השנה בימים חמישי ושישי, כשלאחריהם היתה השבת צמודה. ביום ראשון חל צום גדליה שנדחה ל-ד' תשרי מפני כבוד השבת, וביום שני ה' בתשרי הגיע אלי יהודי ששהה בראש השנה בארץ הקודש, ובידו מכתב ששלח אלי הרבי זצ"ל.

"המכתב נכתב יום קודם לכן, ביום ראשון ד' בתשרי, אבל כדי להבין את תוכנו של המכתב, כדאי להקדים קודם כל עם סיפור שמקובל בסלונים עוד מתקופתו של מייסד השושלת, הרה"ק רבי מרדכי מלכוביץ', המכונה 'הלכוביצ'ר'.

"אחד מתלמידיו המפורסמים של הלכוביצ'ער היה רבי מאיר שהתגורר בעיר מיר, וכינו אותו רבי מאירקה מירער.

"שנה אחת שהה רבי מאירקה בעיר לייפציג בראש השנה, והרגיש געגועים עזים לרבו הלכוביצ'ער, ובזמן התפילה הוא דמיין שהוא שומע את הרבי אומר 'המלך' כמנהגו. הוא חשב לתומו שזה רק דמיון ולא יחס לזה משמעות רבה.

"באותה שנה, זכה רבי מאירקה מירער להיות אצל רבו הלכוביצ'ער בסעודת פורים. הלכוביצ'ער אמר דברי תורה ובתוך דבריו הזכיר את הפסוק במגילת אסתר: "ונשמע פתגם המלך בכל מדינות מלכותך", ואמר "כשיהודי אומר 'המלך' - זה נשמע בכל מדינות מלכותך", ולאחר מכן הפנה מבטו לרבי מאירקה ואמר: "ר' מאיר, נכונים הם הדברים???"

"נחזור למכתב ששלח לי זקני ה'נתיבות שלום' באותה שנה, ובו הוא כותב לי ברכות לשנה החדשה ואיחולים לבנים, ובאמצע המכתב ללא קשר להתחלה או לסוף הוא מוסיף את המילים הבאות: "בטח נתקיים בך 'ונשמע פתגם המלך... וכן בתקיעות...". כך הוא כתב את המשפט, עם ה'שלוש נקודות' הללו.

"סיפורים מעין זה אירעו לא אחת ולא שתיים, והם ידועים ומוכרים, רבים מחסידי סלונים זכו לראות במו עיניהם מה גדולה כוחה של התקשרות לצדיק. אחד הסיפורים הידועים היה עם החסיד רבי אברהם לוריא שהתגורר בחיפה ואחר כך כיהן כמנכ"ל ת"ת סלונים בירושלים, והיה לו סיכום עם הרבי שבכל ליל שבת בשעה מסוימת הם יחשבו זה על זה, הוא יחשוב על הרבי והרבי יחשוב עליו, וכך תישמר ההתקשרות ביניהם.

"ה'סידור' הזה נמשך שנים, אבל אירע פעם אחת שרבי אברהם נרדם ופספס את אותה שעה קבועה שבה הוא אמור היה לחשוב על הרבי. לאחר זמן כשהגיע לרבי, אמר לו הרבי: "בשבת הזאת לא היית איתי!".

כמו כן במכתב לאחד מתלמידיו שהרגיש רחוק ולא מחובר, הרבי זצ"ל כתב לו "אנא כתוב לי מזמן לזמן, כי הנני נהנה מאוד ממכתביך, ואל תביט על זה שאינני עונה, כי במחשבה הנך מקבל תשובה".

במשך 25 שנה נמשכה העבודה היסודית על חיבור ה'תורת אבות'

"כחלק מהשליחות החשובה שנטל על עצמו להמשיך את הקיום של סלונים לאחר החורבן הנורא של יהדות אירופה, השקיע הרבי

היה זה מחזה קורע לב להביט כיצד לפני כל נסיעה היה מרן הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצוק"ל שואל את הרבנית בענווה, אם היא מרשה לו לנסוע, והיא הסכימה בכל לב ובירכה אותו דקות ארוכות להצלחה במסעו, והוא היה בוכה כילד ממש ומבקש סליחה בכל ליבו שתסלח לו על שנצרך לעזוב אותה, בהדגישו שעושה כן רק לשם שמים.

מסירות הנפש לתורה של הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצוק"ל

איש אשר רינה בו (כ"ה)

שבהיותו ילד היה נקרא בפי הילדים "לפתי"

פעם כשהגיעו לפניו קבוצת ילדים סיפר להם המלמד בדרך, את העובדה שרגיל היה רבינו לספר על עצמו, שבהיותו ילד היה נקרא בפי הילדים "לפתי" (השמאלי, בשפת אנגלית) משום שכאשר היה משחק בכדור היה רגיל לשחק ביד שמאל, ולמרות ששמו בין הילדים היה על פי המשחק שהיה מצטיין בו מכל הילדים, בכל זאת הבין שאדם לעמל יולד והשקיע בלימוד התורה וגדל בתורה ויראה לדרגות כה גבוהות, כל זאת כיון שעמל הרבה בתורה.

כשנכנסו התלמידים אל רבינו, הבחין אחד מהילדים שהתפילין שלו (אותם הניח כל היום) מונחים על יד שמאל. וניגש לרבינו בשאלה, רבי, אם קראו לכם 'לפתי', א"כ צריך היה להיות שהרב ניח התפילין ביד ימין, ומדוע מונחים ביד שמאל? השיבו רבינו מיד, מה שעושה את האדם לשמאלי או ימיני לא תלוי ביד שזורק בה את הכדור, אלא ביד שכותב בה את חידושי התורה.

רבינו הרגיש שבארה"ב בה גדל הוא עצמו, יכול סיפור חייו שלו להשפיע על הנוער, פעמים רבות היה מזכיר בפניהם בהתרגשות את הפסוק (ישעיהו מט) "ישראל אשר בך אתפאר", והיה פונה

חתן רבינו הגאון רבי חיים דב אלטוסקי זצ"ל היה מספר שפעם התלווה לרבינו לביתו של גביר אחד, הלה שאל באדיבות וכנות שברצונו לעזור בפעולה החשובה להגדיל תורה ולהאדירה. הוא שאל את רבינו, מה הם ההוצאות המרכזיות של הישיבה שברצונו לקחת בהם חלק. רבינו חשב ואמר שהוצאות הלינה (היתה זו התקופה שבנו את הפנימיה החדשה) וכן הוצאות ההסעדה. אמר לו אותו גביר: יש לי פתרון נפלא עבורכם לשני עניינים אלו, פתרון המפורש בדברי רבותינו במושנה (אבות פ"ו מ"ד) "פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן" רז"ל אומרים שזהו תנאי לצמיחה בתורה ומדוע לא ינהג כך עם התלמידים? ענה לו רבינו: עם בניך שלך היית נוהג כך? לא! בני הישיבה אצלי הם כילדים שלי והישיבה תהיה להם כביתם הפרטי ולכן אני מעוניין שיהיו להם הטוב ביותר.

אחת מהנהגותיו הידועות היתה, שהיה מגיע מדי יום לשטיבלאך ההומים של בית הכנסת שומרי שבת - אנשי ספרד ברח' אבניו 31 פינת רח' 25 בבורו פארק, בו כיהן כרב, תלמידו הרב סינגר והיה עומד בפתח כמה שעות ואוסף כסף ליישיבה. מפעם לפעם היה עובר בין המתפללים להתרימים ליישיבה, לפעמים השתמש כקופה להנחת הכסף בכובעו, אותו היה הופך כדי שישומו שם את הכסף. היה זה מחזה בלתי מצוי, תלמיד חכם עצום מגדולי הדור ומגדולי מרביצי התורה מבקש בעצמו מהמון העם עבור תלמידיו, ניכר היה בעליל שיש לו ענין מיוחד בכך. היו שהסבירו שרבינו מבקש להתבזות בשביל תורה ולומדיה כפי שהיה רגיל תמיד להביא את דברי הזוה"ק (ח"ב עמ' קס"ו) שיחזקאל הנביא זכה לשם 'בן בוזי' משום שהגיע לשלמות בזכות שביזה עצמו לתורה ולמצוות. היו ששמעו ממנו שיש לו ענין לעמוד דווקא שם ולקבל מיחידים צדקה לזכות את עמך ישראל בהחזקת תורה ולא רק את הגבירים. עד כדי כך ראה בכך ענין שגם בימי חול המועד פסח כשהיה שוהה בעיר מונסי בבית בתו הרבנית רוזנגרטן היה נוסע במיוחד לאותם שטיבלך והיה שוהה שם עד לשעות הצהרים למטרה זו.

באהבה וחביבה בייחוד במקומות התורה התקבל בהערצה רבה ויקרא דאורייתא, כך היה כשהגיע למקומות התורה בהם התכבד למסור שיעורים ושיחות ורבים שיחרו לפתחו. וכך היה גם כאשר ביקר בעיר התורה גייטסהעד שבאנגליה.

לקראת הגעתו פרסם המרא דאתרא הגאון רבי בצלאל ראקוב זצ"ל קריאה לבני העיר שיתאספו כולם לכבודו. באותו מעמד נעמד המרא דאתרא ובירך בהתרגשות גדולה ובקול רם ברכת "שחלק בחכמתו ליראיו", לפני כן הודיע לכל הקהל שהוא מוציאהם ידי חובתם. [סיפר אחד הנוכחים ששם לב שרבונו ענה אמן על הברכה]. לאחר מכן דרש רבינו בפני הציבור ואמר בהתרגשות ובבכי שאין לו ספק שהכבוד שחלקו לו אינו לו עצמו אלא לתורה, ואשריהם שזכו לדומם את כבוד התורה ולקדש שם שמים ברבים.

אגב, כשהיה באוסטרליה ביקש לבקר את המרא דאתרא הותיק הגאון רבי אברהם צבי בעק, לאחר מכן החזיר לו המרא דאתרא ביקור גומלין וביקש מבעל הבית תלמיד רבינו רבי יעקב הייבר לצאת מהחדר, כי ברצונו לדבר עם רבינו ביחידות בענייני יראת שמים. כשיצא מהחדר אמר לרבי יעקב בהתרגשות: מאז שביקר כאן כ"ק אדמו"ר ה"דברי יואל" מסאטמאר לא היתה לי שיחה מרוממת כזו.

הילד שהחל ללכת

כשהיה בעיר דטרויט שבארה"ב היה בין הבאים יהודי שבא עם בנו הקטן להתברך. אותו יהודי תרם את מעשרותיו לשיבה וביקש ברכה להצלחה וסייעתא דשמיא עבורו ועבור בנו. לפתע התחיל הילד לבכות, רבנו שאל אותו לפשר בכיו והוא השיב שיש לו אח תאום בביתו, שלא יכול לעמוד על רגליו וודאי שלא ללכת בהם, התחנן הילד בפני רבינו שאחיו ילך כמוהו. רבינו הצטער מאד כמה ששמע וכנראה התרגש במיוחד מכך שאח כה דואג ובוכה על מצב אחיו וברכו בקול כפי שביקש: שיזכה אחיך ללכת על רגליו, כמוך. הם שבו לביתם, ולמחרת ותהום כל העיר, אותו הילד שכל העיר הכירה שעד אותו יום לא היה מסוגל ללכת על רגליו, החל לפתע ללכת. הדבר יצר תהודה גדולה והרופאים שטיפלו בו במשך השנים נותרו המומים. לאחר כמה ימים שב אבי הילד לאכסנייתו של רבנו עם מעטפה עבה בידיו. הוא סיפר שהניח בצד סכום גדול למען ריפוי של ילדו, ועתה כשאינו צריך עוד לכך הוא רוצה לתת את כל הכסף לשיבה.

על דבר כזה צריך היית לתת מלין דולר

כאשר התארח בשבת אצל אחד מנדיבי השיבה הגדולים, ניגש אליו בעל הבית בסעודת שבת בבוקר וסיפר לו שהוא סובל מאד היות שיש לו אבן בכליות, וסיפר שכבר עבר שני ניתוחים ללא הצלחה. וביום שלישי הקרוב עומד הוא לעבור ניתוח שלישי וביקש ברכה שכן חשש מאד מהניתוח, והוסיף שאם יסתדרו הדברים והאבן תצא מעצמה בלי צורך בניתוח הוא מוכן לתרום מאה אלף דולר לשיבה. ע"מ שרבינו יבטיחו שיעבור הטיפול בהצלחה ותצא האבן בשלום.

אליהם ואומר: ילדים אני לא הולך לחיות לעולם, אני מזדקן משנה לשנה, מי יהיה ה"ישראל אשר בך אתפאר" לדור הבא? ואז פרץ בבכי שריגש מאד את הילדים. ה"ישראל אשר בך אתפאר" זה אתם - איך שתלמדו, איך שתאכלו, ואיך שתתנהגו, תראו לעשות קידוש ה' בכל הנהגה, שיראו בכם את ה"ישראל אשר בך אתפאר". מחזה זה הותיר רושם עצום ורבים התחזקו ממנו, וישנם בני תורה ברחבי ארה"ב ובריטניה שמעידים על עצמם שכל השפעתם הרוחנית היתה משיחה אחת שנשא בפניהם.

מלבד זאת, לא אחת ראו בחוש איך משמים הובילו אותו למקומות שהיו זקוקים להשגות לחיזוק אנשי המקום בתורה ויראת שמים. על אחד מאותם מקומות סיפר תלמידו הרה"ג רבי יעקב הבר שאירח את רבינו בעיר כיהן ברבנות קהילה, במלבורן שבאוסטרליה, בדיוק באותם ימים ארע פחות כלכלי גדול ועשירי העיר הפסידו מליונים רבים. היה זה מופת ההשגחה העליונה שרבונו שהה שם ובמקום לגייס כספים לשיבה חיזק את הבעלי בתים בעיר באופן ופלא ורומם אותם באמונה ובטחון.

כך היה גם בשנת תש"ע כשהשתתף בפעם האחרונה בדiner של השיבה בארה"ב, הוא חשב קודם מה לומר ואף אמר זאת לבנו מורינו ראש השיבה שליט"א. באורח פלא לפני שהחל לדבר פתח ואמר: דוד המלך אומר (תהלים כג. ד) "שבטך ומשענתך המה ינחמוני", הכוונה היא שגם כשהקב"ה שולח חלילה שבט היינו מקל חובלים, יחד איתו הוא שולח את המשענתך, המשענת והסיוע מהמכה. הנוכחים לא הבינו למה הוא מכוון בדיוק, אך במהלך השנה ארעה המפולת הכלכלית הגדולה בה ירדו רבים מנכסיהם ואחרים ניוקו קשות, אז הבינו היטב למה שם השי"ת דברים אלו בפיו.

לפרוע את השעות שלא למד

מיותר לציין שגם בשהותו בגלות המשיך בשקידתו הרבה. אומר אחד ממלוויי בימים שהסתובבנו איתו ראינו בחוש דברי הגמ' (ע"ז ה): "לעולם ישים אדם עצמו על דברי תורה כשור לעול וכחמור למשא" היינו השור כשרוצים לחרוש איתו קושרים אותו לעול שלא נותן ללכת לא לימין ולא לשמאל רק ישר. "וכחמור למשא" - יששכר חמור גרם רובץ בין המשפתיים אומרים המפרשים שהחמור גם כשהוא הולך בדרך, כשהוא נמצא בין העיירות ומגיע הלילה וצריכים לישון הוא ישן עם המשא שעליו, ואפילו בלילה הוא נושא את משאותיו.

לא אחת מיד כשהגיע מהטיסה, למרות שסבל מאד מהבדלי מזג האוויר, בכל זאת ישב מיד ללמוד בכל העיון והעמקות. גם תוך כדי שהסתובב היה שקוע בלימוד ואף ידע בדיוק כמה שעות הוא לומד במצבו זה וכפי שסיפר רבי יחזקאל דוויק שזכה לארח בביתו את רבינו בעיירות דיל שבניו גרז'י ששם לב לא אחת שכאשר היה רבינו חוזר מאוחר מהרגיל או כאשר ישבו אצלו עד שעות מאוחרות יותר, היה קם מוקדם יותר ללמוד כדי לפרוע את השעות שלא למד וכמו שמשופר בגמ' על התנא דיוזף ביממה ופרע בלילה.

בשנים מאוחרות יותר החל לנסוע גם לאירופה, גם שם התקבל

לפתע הם שמעו צעקות מאחת הדירות- אינני יודע אם הדירה של אותו יהודי שהחזו"א התכוון ללכת אליו או מדירה אחרת- אבל על כל פנים גר שם יהודי מוכר. החזו"א, כנשוך נחש תפס את רבי שלמה, והתחיל לרוץ איתו

הגאון רבי משה מרדכי הלוי שולזינגר זצ"ל, בעל 'משמר הלוי'
על המידות הטובות והאצילות של מרן בעל החזו"א זיע"א

איש אשר רוח בו (כו"ה)

ה"חזו"א איש' הקדוש היה בשבילנו דמות קדושה שהזכירה לנו מה חובת האדם בעולמו. החזו"א הקדוש, שהרגיש כל ימי חייו שבעולם הזה אנחנו רק גרים, שהעולם הזה הוא פרוזודור והעולם הבא הוא טרקלין- וחובת האדם היא: התקן עצמך בפרוזודור כדי שתכנס לטרקלין. כל העבודה שלנו בעולם הזה היא לא בשביל העולם הזה, אלא בשביל העולם הבא..

...את המידות הטובות, האצילות, האלוקיות- אנחנו צריכים לחזור ולשנן לעצמנו.... לעולם יהא אדם! זה הא' וזה הת'.

בן אדם בלי מידות טובות- זו השחתה של צלם אלוקים! המידות הטובות, הלב הטוב, הרחמנות על כל אחד, ה'נושא בעול עם חברו', להיכנס למצב השני, להבין אותו יותר ממה שהוא מבין את עצמו, זה 'בן אדם'! והאצילות; לא לפגוע בשני, לא לפגוע בממון של הזולת, לא לפגוע בכבוד של הזולת, לא לפגוע ברגישות של הזולת, לא לעשות פעולה שתצער את השני.

הלכתי עכשיו ברחוב, וראיתי איש זקן, צולע

הלכתי עכשיו ברחוב, וראיתי איש זקן, צולע, הולך לאיטו, ונוכרתי בסיפור שסיפרו על החזו"א. פעם, חילונו אחד שמעו שיש איש אלוקים קדוש "חזו"א איש", ורצה לראות אותו. הוא בא לבני ברק, ובדיוק באותה שעה החזו"א הלך ברחוב. הוא הצטרף אל החזו"א בדרכו, ופתאום החזו"א התחיל ללכת לאט לאט- ממש עקב בצד אגודל. הוא הרהיב עוז, ושאל את החזו"א מה קרה. אמר לו החזו"א: וכי אינך רואה שלפנינו הולך בן אדם צולע?- איך אפשר לחלוף ולעבור על פני בן אדם צולע וללכת מהר בצעדים פתוחים? זה הרי יכול לצער אותו- שהנה הוא צולע, וכאן הולכים אנשים בריאים- זו עדינות של רגישות הנפש. אצילות.

וכשנזכרים בכל זה, ובכל מאות הסיפורים שאפשר לספר, אנחנו מחווירים. אנחנו מסמיקים מבושה- איך אנחנו נראים!.. אינני מכיר אף אחד, ואינני מדבר לאף אחד, אני מדבר רק לעצמי בקול רם. איך אנחנו?... "מתי גיעו מעשי למעשי אבותי"

לפתע הם שמעו צעקות מאחת הדירות

רבי שלמה כהן זצ"ל, שהיה תלמיד מובהק של החזו"א עוד בוילנא,

סיפר שפעם החזו"א היה צריך לגשת למישהו, והוא התלווה אליו. כאשר הם הגיעו לבנין שאותו יהודי התגורר בו, ועלו במדרגות, לפתע הם שמעו צעקות מאחת הדירות- אינני יודע אם הדירה של אותו יהודי שהחזו"א התכוון ללכת אליו או מדירה אחרת- אבל על כל פנים גר שם יהודי מוכר. החזו"א, כנשוך נחש תפס את רבי שלמה, והתחיל לרוץ איתו. החזו"א היה אדם חלוש בגופו, וריצה כזאת בשבילו היתה בגדר סכנה... אחרי שהם התרחקו מרחק הגון מהבנין, החזו"א נעמד באפיסת כוחות, נושם ונושף.

שאל רבי שלמה: מה קרה. אמר לו החזו"א: וכי לא שמעת את הצעקות שהיו שם בבית? תתאר לעצמך שהוא היה פותח את הדלת ורואה אותנו עומדים, איזו בושה היתה לו...

על כזה ספק ספיקא, שאולי להווא תהייה בושות מכך שהחזו"א תפס אותו בקלקלתו, החזו"א התאמץ לברוח למעלה מכוותיו.

עוד סיפר רבי שלמה, שיום אחד, בשעה שהם ישבו בבית מדרש בוילנא ולמדו, נכנסה אשה אחת אל בית המדרש, והתחילה לדבר לפני החזו"א. היא דיברה הרבה זמן, אולי שעה, והחזו"א הפסיק מהלימוד וישב והקשיב לה, ושאל אותה באמצע, והתעניין. והיא לפלא... אחרי שהאשה הלכה, שאל רבי שלמה את החזו"א מה זה.

אמר לו החזו"א: היא אלמנה!

אולי זה יועיל קצת ללב האבן שלנו! - יש לנו מצוות של בין אדם

לחברו מימין, משמאל, מקדימה- איפה שאנחנו זזים, ואלו ממש מצוות שאדם דש בהן בעקביו! - לא לצער אף אחד!

כתוב בפסוק (ישעיה נ"ז ט"ו): "מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושלפ רוח להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים". והחזו"א הקדוש, שהיה דבוק במושכלות, 'מרום וקדוש אשכון'- התנהג במדותיו של הקב"ה. על ידי שכן אדם מתנהג בדרך הזו, הוא מקיים "והלכת בדרכיו"- להדמות לשכינה. ברמב"ם (הל' מגילה ב' י"ז) כתוב: "שאינן שם שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים, שהמשמח לב האומללים האלו דומה לשכינה". כי זה מה שכתוב על השכינה, וזה מה שהקב"ה רוצה מאיתנו.

את הפסוק הנ"ל קוראים בהפטרה של יום הכיפורים, ולמעשה כל ההפטרה של היום הקדוש והנורא הזה מדברת על עניני בין אדם לחברו: " הלוא זה צום אבחרהו פתח חרצובות רשע התר אגודות מוטה... הלוא פרוס לרעב לחמך ועניים מרודים תביא בית כי תראה ערום וכיסיתו ומבשרך לא תתעלם" (שם נ"ח ו' ז'). לפעמים בן אדם מחפש לעשות מצוות עם רחוקים, ולמעשה אצלו בבית, תחת ידו, בהישג יד- יש לו כל כך הרבה הזדמנויות לקיים מצוות ומעשים טובים. חסד והטבה. "מבשרך לא תתעלם".

שאתה כותב כל הזמן 'אני', 'אני', 'אני'...

כאשר מתבוננים איך היה נראה החזו"א, את העניין הזה בוודאי אנחנו יכולים ללמוד ממנו, ויתבעו מאיתנו על כך. יש דברים שלא יתבעו מאיתנו, אבל על זה יתבעו מאיתנו, כי זה דבר שכל אחד יכול, וכל אחד חייב. עבודתנו- להרגיש את השני, להרגיש מה שהשני צריך, לא כל היום 'אני', 'אני'.

מורן הסטייפלר זיע"א כתב במכתב למישהו: אני רואה במכתבך עצמו- הוא אומלל. הוא רוצה לעצמו כל מיני דברים- ולמעשה אין לו את מה שהוא רוצה, כי "אין אדם יוצא מן העולם וחצי תאוותו בידו" (קה"ר פ"ר ג').

כתוב ב"חובות הלבבות" בשער הביטחון, שיש בני אדם שכאשר הם שומעים שבסוף העולם, בניו- יורק, יש למישהו מכולת, ולו יש מכולת כאן ב"זכרון מאיר", הוא כבר לא ישן במנוחה. הוא בטוח שהמכולת בניו-יורק מקפחת את פרנסתו כאן ב"זכרון מאיר", וכל ימיו כעס ומכאובים. בן אדם שהוא 'טוב עין' ו'טוב לב', שמח בשמחתו של השני, והשמחה של השני זו השמחה שלו, וכשיש לשני הוא מרגיש כאילו שיש לו, וכשחסר לשני- כואב לו, הוא תמיד בשלמות הנפש.

בא אלי ביום שישי בחור מישיבה פלונית בירושלים

יש מכתב ב"קובץ אגרות חזון איש" (ח"ב אגרת נ"ב) שהחזו"א כותב להנהלת ישיבה אחת, ותוכן המכתב הוא: בא אלי ביום שישי בחור מישיבה פלונית בירושלים, שמפני סיבות משפחתיות לא יכול

להישאר שם בישיבה, והוא רוצה להיכנס לישיבה שלכם, ואצלכם הוא קיבל תשובה שאי אפשר לקבלו. התשובה היחידה שיכולתי להשיב לו- כותב החזו"א- שאין בידי להושיעו כי ההחלטה מסורה בידי ההנהלה, ואיני יכול להתערב כי איני יודע את צדדי החיוב והשלילי, אבל- כותב החזו"א- "ועל תשובה כזו אמרו וכי כך עונים למרי נפש".

זו לשון של חזו"ל במדרש רבה פרשת ויצא. כאשר רחל אימנו אמרה ליעקב אבינו (בראתי ל' א'): "הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי", ענה לה יעקב אבינו תשובה נכונה ואמיתית (שם ב'): "התחת אלוקים אנכי אשר מנעמך פרי בטן". אומרים חזו"ל (ב"ר ע"א ז'), שהקב"ה אמר ליעקב: "כך עונים את המועקות". אי, זה הרי אמת?- כתוב פה, שמכיון שכואב לה וצר לה, צריכים לדבר אליה בשפה אחרת.

החזו"א חרט את דברי המדרש הללו על לוח לבו הטהור, וממילא הוא טוען: וכי איך אני יכול לומר לבחור שאין בידי להושיעו כי ההחלטה לא בידי?- נכון שזו האמת, אבל יש כלל 'וכי כך עונים את המועקות'. בן אדם שכואב לו, שנמצא בצער- צריך לדבר איתו בשפה אחרת. להשתדל לנחם אותו, לעודד אותו, לדבר אליו יפה. ולכן, כותב החזו"א, הנני מודיע לכם מהעניין ותטפלו בזה.

זה לגמרי לא חכמה להגיד לשני: כעת אין לי זמן אליך, תבוא פעם אחרת... או הרבה תשובות מעין אלו שאנחנו רגילים בהם. "וכי כך עונים את המועקות"?

"אך טוב וחסד ירדפוני"

ה"חפץ חיים" כותב בספר "אהבת חסד" (ח"ב פ"י בהגה"ה), שכאשר מישהו בא לבקש ממך טובה או הלוואה, וכי אתה חושב שהוא עשה את זה כל כך בקלות? וכי אתה יודע כמה כך לילות הוא לא ישן עד שהוא החליט לבוא אליך? הרי כואב לו משהו, מעיק לו משהו, וכי כל כך מהר הוא דפק אצלך בדת?- הוא חיכה עד שבאו מים עד נפש, והוא בא בלילה בזמן שאנשים לא רואים, ועד שהוא כבר חגר אומץ לדפוק אצלך... ואתה ככה בבת אחת קוטל אותו?!... אתה אומר לו: זה לא התחום שלי... זה לא שייך אלי... אין לי את הזמן לזה... במקום שתדבר איתו, ותנחם אותו, ותפליג לו מעט את צערו.

צריך לזכור תמיד את דברי הזוהר הקדוש בפרשת השבוע (וירא), שכאשר יש דינים קשים בעולם, ח"ו, והקב"ה אוהב מישהו ורוצה להציל אותו, הוא מזמין לו עני שהוא יזכה על ידו.

כל המצוות שמזדמנות לנו בעניינים של הטבה, של חסד; להיטיב עם פלוני או עם אלמוני, להאיר פנים לשני זה הכל מפני שהקב"ה אוהב אותנו, ורוצה ליכות אותנו. ממילא צריך לקבל את זה בשמחה. אם מישהו בא, לא משנה אם הוא נצרך או עני או חולה, לא להתאנח ולהגיד אוי ווי! אלא להגיד הא, ברוך ה' שהקב"ה אוהב אותי ושולח לי מצות ליכות אותי.

כתוב בפסוק (תהלים כ"ג ו'): "אך טוב וחסד ירדפוני", אומר הח"ח: אם נגזר על אדם שיהיו לו רדיפות, שיהיה 'אך טוב וחסד'- רדיפות מחסד.

(מתוך הספר- משיבת נפש)

בחול המועד ביקשה גיסתי לפתוח את הגרביים החדשות ולחדש אותן בחג. והנה, קול זעקה רמה נשמע, ובכיות נוראות עולות ויוצאות ליד הארון. בני הבית נגשו מבוהלים אל החדר, רצים לברר את פשר העניין. שמא נפלה עליה דלת הארון? שמא התגלה נחש צפע בתוכו?

חמשה סיפורים מיוחדים שסיפרה הרבנית בת שבע קנייבסקי ע"ה

איש אשר רוחו בו (כ"ה)

בערב פסח לפני כמה וכמה שנים ארע הדבר. גיסתי הרבנית אהובה ברמן ע"ה, אחות בעלי - הרב (שליט"א) זצוק"ל, קנתה גרביים בחנות לכבוד החג המושמש ובא.

באותם ימים הגישו לה אותן ארוזות בשקית ישנה ומשומשת, שאי מי הביאה פעם לחנות, שלא כמו השקיות הממותגות של הדור הנוכחי. הרבנית אהובה שילמה, שבה לביתה והניחה את הגרביים בארון, ארוזות בשקית.

החג התקדש ובא, בחול המועד ביקשה גיסתי לפתוח את הגרביים החדשות ולחדש אותן בחג. והנה, קול זעקה רמה נשמע, ובכיות נוראות עולות ויוצאות ליד הארון.

בני הבית נגשו מבוהלים אל החדר, אצים רצים לברר את פשר העניין. שמא נפלה עליה דלת הארון? שמא התגלה נחש צפע בתוכו? [היא גרה בקומת קרקע]

ניסו לחלץ מבין היפחות את פשר הבכי והרבנית אהובה עומדת ומתמוגגת בדמעותיה ואיננה נרגעת.

לבסוף סיפרה, כי היא פתחה את שקית הגרביים, ושה' ישמור - פיסת כערך (בייגלה) עגלגלה נתגלתה לעיניה.

חמץ בפסח!

שלוש שנים תמימות מאותו היום, לא נתנה גיסתי הרבנית אהובה ע"ה לפיסת בייגלה זעירה לעבור את סף הדלת, מחמת אותו מעשה נורא שחרת את רישומו בנפשה.

רק מקץ שלוש השנים, הרשתה לילדיה להכניס הביתה את הכערך המלוח, אך בצורת מקלות בלבד, ולא עיגולים, כדי שלא תיזכר באותו חמץ נורא שגילתה בשוגג בפסח.

חשבת כל הזמן, מה יהיה עם המצווה המיוחדת של הפרשת חלה

באחת השנים, לפני ראש השנה, שברתי את ידי ולא יכולתי לתפקד. היו אלה שלושה ימים רצופים של חג ושבת יחדיו, ואני הייתי מגובסת ואפופת כאבים ללא יכולת לזוז.

חשבת כל הזמן, מה יהיה עם המצווה המיוחדת של הפרשת חלה, עליה אני מקפידה כל שבוע, האם אאלץ הפעם להחמיצה? להטריח

אחרות לא חפצתי. מה צר היה לי הדבר והתפללתי להשי"ת בכל ליבי שיעזור לי.

יום חמישי הגיע והנה דפיקות בדלת. על הסף ניצבת שכנתי וידידתי ושאלה בפיה: "ביום חמישי קיימתי כבר מצוות הפרשת חלה. חששתי שעקב החג המתקרב, הכמות לא תספיק והכנתי היום עוד כמות בצק להפרשת חלה. חשבת אז בלבי, אם אני יצאתי כבר ידי חובת המצווה, מדוע שלא אחפש מישהי אחרת, שעדיין לא הפרישה חלה ואזכה אותה בכך?! הנה, קחי לך והפרישי חלה..."

אוי, כמה ששמחתי!

וכך, במשך כמה שבועות, הכינה לי אותה מכרה - חלות, כדי שאוכל, למרות ידי המגובסת, לקיים מצוות הפרשת חלה.

אינני מסוגלת לחזור הביתה כפי שיצאתי ממנו...

מעשה באשה חילונית, נטולת כל מראה של קדושה, שהתפרצה באחד הימים אל תור הממתנינות והתייצבה על מפתן חדרי.

"אימי חולה!" היא זעקה, "אינ לי זמן להמתין בתור! אני חייבת להיכנס לפני כולן."

אולם למרות מאמצי, טרם נכנסה והנה כבר הגיע זמן תפילת ערבית, אותה אינני מחמיצה.

הצעתי לה להצטרף לתפילה, אולם היה עליה לכסות עצמה

התקרבה כדי לחזות בפלא המוזר מקרוב, הביטה בילדה ולפתע נפלטת צעקה נרגשת מפיה:

"רייז'לה! הרי את זו רייז'לה, ילדתה הפעוטה של אחותי!"

היא רצה אל הילדה, אחייניתה האובדת, גיפפה ונישקה אותה בהתרגשות. גם רייז'לה התרגשה עד דמעות למצוא לפתע את משפחתה האובדת.

"ידענו שלאחותי יש בת קטנה שנשארה - רייז'לה, אוד מוצל מאש, שריד אחרון לכל משפחת אחותי שנספתה כולה, אולם לא מצאנו אותה בכל החיפושים שערכנו..."

וכך, בזכות מצוות הצניעות, עליה שמרה רייז'לה הקטנה בכל כוחה, למרות הקשיים העצומים, זכתה להנצל מקלקולו של קיבוץ 'השומר הצעיר', עברה לדור בבית דודתה השומרת על קלה וכבתמורה, וגדלה להיות רבנית דגולה וצדקת.

עד כדי כך שאתה מסתובב ללא נעליים ברחוב?

מעשה ביהודי שנסע לחוץ לארץ, בכדי לתור אחר פתחי נדיבים, שיעניקו לו את האפשרות לממן את נישואי בתו. בכל מקום אליו נשא רגליו, הושבו פניו ריקים ולא זכה למענה הולם ולמתת מכובד. והנה הציעו לו לנסוע למדינה השכנה, שם ייתכן ויקבל מתת מעות שיהלום יותר את צרכיו ומאמציו.

עשה כן ונסע אל הארץ הסמוכה. כאשר עבר את בדיקות הבידוק הבטחוניות, התבקש להוריד את נעליו כחלק מן ההליך המקובל ועשה כן. אך כשרצה להשיבם, הסתבר לו שאדם אחד נטל את נעליו בטעות והותיר לו את נעליו שלו.

לצערו, על גבי נעליים חלופיות אלו, שכפי הנראה היו שייכות לגוי גמור - חרוט היה סימן מסממני הנצרות רח"ל.

כמובן שאותו יהודי לא נעל את נעלי האחד שאינם שלו, ומה עוד שיש עליהן סימן של עבודה זרה, ויצא אל העיר ללא נעליים לרגליו. פגש בו יהודי שאינו מכיר ושאלו: "מה קרה? האומנם אין לך כסף, עד כדי כך שאתה מסתובב ללא נעליים ברחוב?"

סיפר לו היהודי הישראלי את כל אשר קרהו... התפעל בן שיחו ואמר: "האומנם עד כדי כך הנך סולד מכל דבר שיש עליו סמל של טומאה!?"

תגידי לי, מה מעשיך במדינתנו?" השיבו היהודי, כי הגיע הנה לנסות לכסות את חובות חתונת בתו.

ומכיוון שהשני ראה לפניו, אדם כל כך טהור וישר - העניק לו בו במקום סכום כסף מכובד.

אכן, מיראת שמים ומהיצמודות לאמת, יהודי לעולם לא מפסיד. וגם אם אינו רואה זאת מיד, תמיד תגיע התמורה.

(מתוך ספר "שלישי באשמות" כל מה שסיפרה לי הרבנית בת שבע קניבסקי ע"ה שמעיה וכתבה: ר. אטיאס ערכה: ש. שינין)

בצניעות לפני הכניסה אל בית מדרש מעט. לכן, נתתי לה חלוק משלי. התעטפה בו האשה וכך ירדנו אל בית הכנסת.

היא ישבה שם והתבוננה מרותקת סביב סביב - על המתפללות בזמן תפילת ערבית, מביטה ובוחנת...

לאחר מכן ביציאה מבית הכנסת, שוחחתי עם המתפללות ודיברנו יחד בסיפורי צדיקים מחזקים. סוף סוף הגיע תורה של האשה והיא סיפרה לי את מצוקותיה. והנה לאחר שנתברכה, היא לא זזה ממקומה. הדקות נוקפות והיא נשארת.

"את אינך ממהרת?" היא נשאלת בנועם, "הרי אמרת שאין לך זמן להמתין בתור..."

"אינני מסוגלת לחזור הביתה כפי שיצאתי ממנו..." היא השיבה נרגשות, "אחרי כל מה שראיתי פה, אני רוצה לשוב צנועה יותר." חיפשתי בעבורה בארון ביתי ומצאתי חולצה חדשה ויפה. הענקתי לה אותה במתנה בשמחה והיא שבה לביתה לבושה בצניעות.

ראו כוחה הגדול של קדושה, המשפיע אפילו בעקיפין על הניצוץ היהודי הקיים בתוכה של כל אשה, אף אם רחוקה היא ממקור הטוב.

למצוא את המשפחה - בזכות הצניעות

התקופה היתה סיומ מלחמת העולם השנייה. ילדים יהודיים לא מעטים שרדו את אימי השואה, כשהם נחבאים במנזרים קתוליים אדוקים. הם נאספו ועיר פה וזעיר שם על ידי אנשי הסוכנות היהודית בדרום לארץ ישראל. דא עקא, שמוחוז חפצם של השליחים היה קיבוץ 'השומר הצעיר' והמטרה הברורה היתה לעקור מהם כל ריח של יידישקייט.

בין כל הילדים שהובאו לארץ ישראל, היתה ילדה קטנה שבאה מבית חרדי מאד. היא לא רצתה לאכול את המאכלים שהוגשו לה, כיון שידעה שאינם כשרים. היא לא רצתה להתלבש בחוסר צניעות, כי החינוך שקיבלה בבית הוריה היה איתן ושורשי לאין ערוך.

המדריכים החילוניים בקיבוץ ביקשו שתלבש מכנסיים, ועשו את כל שביכולתם כדי שהילדה הטהורה תפרוק מעליה עול צניעות. אולם היא התעקשה על חצאיות בלבד, למרות הלעג הבלתי פוסק מהסביבה וחרף העונשים שהוטלו עליה, היא לא נכנעה ולא ויתרה. באחד הימים, נקבע טיול לכל ילדי הקיבוץ. לפני הטיול ניסה המדריך לשכנעה שוב ושוב ללבוש מכנסיים כמו שאר בנות הקבוצה, אולם הצדקת הקטנה התעקשה על בגדיה הצנועים ולא הסכימה לוותר על החצאית בשום פנים ואופן.

ברוג רב נאות המדריך לצרף את הילדה המרדנית לטיול. כשכל הילדים הגיעו לחיפה - יעד הטיול, הסתדרו בשורה ארוכה לפי פקודת המדריך ויצאו לצעדה מופתית ברחוב. מאות ילדים שכולם בלבוש חילוני וביניהם ילדה אחת בודדה בחצאית.

אישה חרדית שעברה במקום שפשפה את עיניה בתימהון, מה עושה ילדה כזו בתוך המעוז החילוני של 'השומר הצעיר'? היא

רוצים לקבל את 'לקראת שבת'
מדי שבוע ישירות למייל?
חדש!!! ניתן להרשם בכל עמדות 'מדרים פלוס' ברחבי הארץ

ההכרזה הזאת של בחור שמוכן להזיל מכספו סכום גדול דווקא לשיבת טלו העלתה את חמתם של בעלי הבתים שם, ומיד אחרי התפילה התכנסו והחליטו פה אחד שמבית כנסת זה יותר לא תרמו לשיבת טלו. רבי מרדכי חשש מאוד שיזרקו אותו מהשיבה, כי קנאותו פגעה באחת ההכנסות של השיבה ובוודאי יזרקו אותו לצמיתות!

הגאון רבי יחיאל צוקר שליט"א, מחבר סדרת הספרים "להאיר" מרבני ישיבת 'תורה בתפארתה' על קנאות אמת - תנאיה ושכרה

"בְּקִנְיָא אַתְּ קִנְיָתִי בְּתוֹכְכֶם" (כה, יא)

פרשת קנאותו של פנחס פותחת לנו דלת לנושא שלא נפסק בהלכה אך שמור הוא למי שיוגדר קנאי, רבים במשך הדורות התעטרו בכתר הקנאות, הברכה המובטחת לקנאי אמת, משכנעת מאוד שכדאית היא הקנאות, אך דווקא משום שאין מורין כן, הווה אומר שהיא צריכה מבחן אמת לראות האם הקנאות היא קנאות אמת, כי אם לא היא אסורה בתכלית האיסור.

צוהר של אור נפתח לי ע"י ידידי הגאון רבי ראובן גרשון שליט"א מתלמידי החכמים ומרביצי התורה בקליבלנד היטס, שזכה ליצוק מים על ידו של הגאון הגדול רבי מרדכי גיפטר "ל צוק"ל ראש ישיבת טלו ואף להוציא את כתביו לאור עולם.

שני סיפורים של מעשה קנאות סיפר לו רבי מרדכי על עצמו, שניהם עשה בימי בחרותו:

המעשה הראשון היה כשהוא הגיע לבית כנסת של בעלי הבתים וקיבל עלייה, ההנהגה שם בבית הכנסת שהיו עושים מי שברך אחד בו היו תורמים לבית הכנסת ולאחר מכן עשו מי שברך מיוחד ובו היו תורמים למען הקרן הקיימת לישראל סכום של מטבע מסוים, ומי שברך שלישי בו תרמו לשיבת טלו, משעשה לו הגבאי את המי שברך והגיעו ל'בעבור שיתן' הרים את קולו תוך כדי שהוא נוקב סכום גדול במיוחד, בערך פי עשר מהמטבע שהיה מקובל לתת ותרם זאת עבור ישיבת טלו, רוב הציבור נטה אחר הציונות ותעמולתה, וההכרזה הזאת של בחור שמוכן להזיל מכספו סכום גדול ולא לקרן הקיימת לישראל אלא דווקא לשיבת טלו העלתה את חמתם של בעלי הבתים שם, ומיד אחרי התפילה התכנסו והחליטו פה אחד שמבית כנסת זה יותר לא תרמו לשיבת טלו.

רבי מרדכי חשש מאוד שיזרקו אותו מהשיבה, כי קנאותו פגעה באחת ההכנסות של השיבה ובוודאי יזרקו אותו לצמיתות!

אמנם רבי אברהם יצחק טפח לו על כתפו בחביבות ואמר לו "זה היה קנאות אמיתי" מישוהו צריך להביע בפני אותם בעלי בתים לאן הכסף צריך ללכת ולאן אסור שילך!. ואם הנך מוטרד מהכסף שלא יתרמו לטלו, אף אדם לא קובע מאיפה יגיע הכסף, הכסף לטלו יבא

משמים.

הפעם השניה שבו נהג בקנאות היה זה בעיירה שאדווה, עיירה קטנה סמוכה לטלו, הוא הגיע כבחור לבית הכנסת ובקשו ממנו להגיד דברי תורה, כבר בימי שחרותו היה מחונן ונואם בחסד עליון, בתקופה ההיא מת אחד מראשי הציונות, ובעיתון היהודי המקומי כתב איזה לבלר חסר דעה שאותו רשע וכופר בעיקר הוא נביא אמת בדורנו, עפ"ל.

הרב גיפטר נעמד ודיבר בגדלות הנביאים ובשליחותם המיוחדת לקרב את בני דורם לאביהם שבשמים, המשיך הרב גיפטר, בימיו של ישעיהו היו נביאי שקר והעם הוזקקו להתמודד איתם, כיום, אמר, אותו דמות שכתבו עליו שהנביאים צריכים לפנות לו את

מקומם, הוא אפילו לא ראוי להקראות נביא שקר!!!

הקהל זעם וקם לסלקו מהבמה על דברי 'הכפירה' שהשמיע, אך הרב הרגיע אותם וביקש ממנו שימשיך את דבריו, רבי מרדכי נענה ואמר, כאן האנשים הם 'פוסטע מענטשן' - ריקים ופוחזים, ואינם ראויים לשמוע דברי תורה, וירד מהבמה.

גם על דברים אלו שיבא אותו רבי אברהם יצחק ואמר שאכן דברים אלו מן הראוי להשמיע גם כשבעלי הבתים דאו היו מושפעים מאוד מרוח הציונות ולא יכלו לשאת את הדברים.

קנאותו של פנחס מתחילה בסוף הפרשה הקודמת, פותחת בפסוק: "וַהֲנֵה אִישׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּא וַיִּקְרַב אֶל אַחֲיוֹ אֶת הַמִּדְיָנִית לְעֵינֵי מֹשֶׁה וּלְעֵינֵי כָל עַדְתַּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל". פירש רש"י: "לענין משה - אמרו לו: משה! זו אסורה או מותרת? אם תאמר אסורה - בת יתרו מי היתה לך".

"וַיִּרְא פִּינְחָס... וַיִּקַּח רֶמֶחַ בְּיָדוֹ". פירש רש"י: "וירא פינחס - ראה מעשה ונזכר הלכה, אמר לו למשה: מקובלני מוכן... קנאין פוגעין בו. אמר לו: קריינא דאגרתא איהו ליהוי פרוונקא. מיד ויקח רומח בידו".

עלינו להבין מדוע באמת משה רבינו לא יבצע את ההלכה כפי איך שהוא עצמו הורה לפינחס ברדתו מהר סיני? זאת ועוד מהו הלשון שבו משתמש משה "קריינא דאגרתא איהו ליהוי פרוונקא" - מביא האגרת יבצע את הכתוב בו. מדוע לא אמר לו פשוט, אתה נזכרת אתה תבצע?

כדי להרוג - לא די בשליח

ה'עולם' מספר, שכשתלמידי הגר"א הוציאו חרם, ובאו לגדולי תלמידיו כדי להחתים על החרם, גדול תלמידיו, רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל, סרב לחתום על החרם.

כשטענו נגדו הכיכיד זה מסרב להצטרף לדבר שרבו המובהק בעדו, השיב: הנה אברהם אבינו נצטווה על ידי הבורא: "קח נא את בנותך את יחידך אשר אהבת את יצחק וְלָךְ לָךְ אֶל אֶרֶץ הַמִּדְיָנִית וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֵלְהָ" (בראשית כב, ב). לאחר שעשה את כל ההכנות וכבר עקד את יצחק בנו כתוב: "וַיִּקְרַא אֵלָיו מֶלֶךְ הַ' מִן הַשָּׁמַיִם... וַיֹּאמֶר אֵל תְּשַׁלַּח יָדְךָ אֶל תַּנְעֵר וְנָל תַּעֲשֶׂה לּוֹ מֵאוֹמֶה" (שם פס' יא-יב).

נשאלת השאלה: ממה נפשך, אם לאברהם אבינו די במלאך שירוהו מה לעשות - מדוע את הציווי להעלות את בנו אמר לו הקב"ה בעצמו? למה לא היה די לשלוח שליח? ואם לאברהם אבינו לא די במלאך - מדוע ציית לדברי המלאך כשאמר לו "אל תשלח ידך אל הנער"?

יסוד גדול לימדה אותנו התורה: כדי להציל נפשות - די בשליח, אבל כדי לשחוט אדם - אין די בשליח, צריך ציווי ישיר של הקב"ה! קנאות היא מעשה הנעשה נגד הזולת. מצוה זו היא "הלכה ואין מורין כן", כי אי אפשר להורות על קנאות! הוראה מעין זו יכולה להתקבל רק מהקב"ה בכבודו ובעצמו! רק שבמציאות אין מי שמקבל הוראות מהבורא, ולכן היא באה רק בהרגשה של קנאה לכבוד השי"ת, וזקוקה למבחן אישי חזק בצדו.

כשפנחס בא למשה רבינו עם הדין שלמדו, בוודאי גם משה היה חפץ לפגוע בזמרי ולקנא את קנאת ה' צבא-ות. ומדוע לא עשה זאת? רש"י הרי מביא את דברי חז"ל שמבארים שזמרי בן סלוא זלזל במשה רבינו ופגע בכבודו כשאמר לו שגם הוא נשא את צפורת שלא היתה בת ישראל ואין הבדל ביניהם: - "בת יתרו מי התיך לך?"

חשש, אפוא, משה שאולי ברצון שיש לו כעת לפגוע בזמרי מעורבת גם נגיעה אישית, וממילא פסול הוא לעשות את מעשה הקנאה, כי קנאה צריכה להיות נקיה מכל רבב של נגיעה שכזו.

אבל אצל פנחס אומר הקב"ה: "בקנאו את קנאתי", ופירש רש"י: "בנקמו את נקמותי, בקצפו את הקצף שהיה לי לקצוף. כל לשון קנאה הוא המתחרה לנקום נקמתו" הקב"ה מעיד שפנחס נקם את נקמתו! פירוש: כשם שנקמת השי"ת עטופה עם מידת החסד והרחמים, אין בה שום חלק של דין - כך פנחס נקם באותה דרגה: רק לכבוד השי"ת, ללא שום נגיעה אישית ורצון אישי לנקום.

וכך מבואר להדיא בדברי ה"אור החיים" הקדוש, שכתב וזה לשונו: "שהיתה הקנאה בשביל כבודי לבד, לא לאמצעות שום דבר זולתו. וזו היא מצוה שלמה, אשר יתרצה ה' בה יותר מכל אשר יעשה האדם. והוא אומר 'את קנאתי' בכינוי להמדבר ברוך הוא".

קורא האיגרת יהיה השליח לקיימה מובנת אפוא היטב הלשון שנקט משה רבינו בתשובתו לפנחס. הוא לא מורה לו לצאת להרוג, כי משה אינו יכול לשפוט את פינחס האם באמת כוונתו טהורה לגמרי, ואולי כשם ששמה בעצמו אינו יכול לקנאות גם פינחס אינו יכול. הוא רק אומר לו: "קריינא דאגרתא איהו ליהוי פרוונקא" - קורא האיגרת יהיה השליח לבצע את הכתוב בה.

במשפט הזה טמון מסר משמעותי הרבה יותר, וכך ביאר רבי בצלאל רודינסקי שליט"א ממונס: הדוור, שמביא את הדואר, אין לו שום עניין אישי במכתב המגיע. בשבילו זה אותו דבר אם המכתב נושא צו ירושה של כמה מיליון לנמען, או שזה חשבון חשמל שמוחייבו כסף.

אומר לו משה רבינו: אם הנך ממש כמו אותו דוור, אתה הולך למסור אגרת, נוקם את נקמת ה' ואין לך עם דבר זה כלום - יכול אתה לעשות את הפעולה.

הוא לא לבש על גופו שום בגד השייך לימי החול בשבת

סיפר המשגיח רבי אליהו לופיאן זצ"ל, שכשלמדו אצל הסבא מקלם זצ"ל ראו כיצד הסבא הקפיד והחמיר מאוד בכבוד וקדושת השבת. הוא לא לבש על גופו שום בגד השייך לימי החול בשבת, אפילו הגרביים, וגם את התבשילים לשבת קודש בישלו בכלים המיוחדים לשבת, וכמובן שהוגשו לו רק בכלים המיועדים לשבת, והוא עצמו היה נראה בזהר פניו אדם לגמרי אחר בשבת, עד כדי כך, שהרב שלמה לורנץ מספר שכשנכנס בפעם הראשונה ביום לפני שבת להיכל הישיבה ראה אדם מבוגר יושב על מקומו של רבי ירוחם, הוא תמה מאוד מי הוא החצוף שיושב במקום של הרבי? הוא ניגש לאחד הבחורים הותיקים בישיבה והעיר את תשומת לבו, הבחור החל לצחוק, ואמר לו זה לא שום זקן, זה רבי ירוחם בעצמו, הוא כבר שבת'דיק והוא פושט צורה ולובש צורה.

והנה בשבת אחת הוא נכנס לבית המדרש בליל שבת ולא היה בפניו

הם לא שמו לב שבצד נמצא בחור כבן 13 ששומע אותם, הם סתם דיברו בינם ובין עצמם, אבל בלי ששמו לב הם גרמו לבחור צעיר לשמור על הנהגה מרוממת כל כך, במשך יותר מ-70 שנה!

על תפקידו של סיפור, ככלי הינוכי אפקטיבי ואיכותי, ועל השאלה 'מה הוא סיפור'?

הרב עמרם בינעט

"צו את בני ישראל... את קרבני לחמי לאשי... תשמרו להקריב לי במועדו" (כה"ב)

ידועים דבריו של רש"י הקדוש בפרשת צו שאומר ש"אין צו אלא לשון זירו מיד ולדורות. אמר רבי שמעון, ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כיס".

כמו כן ידוע המעשה עם מרים בת בלגה, שואלת הגמרא, מה אשמה כל משמרת בלגה בכך שנערה אחת ממשפחתם טאה וזלזלה במזבח, גם אם היא היתה בתו של ראש המשמרת?

משיבה הגמרא: אמר אביי, אכן, כמו שאנשים אומרים, שיחתו של תינוק בשוק מגיעה או מאביו או מאמו. ילדים אומרים בחוץ מה שהם שומעים בבית! אם הנערה התייחסה למזבח כאל דבר שמכלה מוון, היא למדה את זה בבית, ואם זו הרוח והאווירה במשמרת בלגה, שהקרבות הם 'בזבוז כסף', מגיע להם שיקנסו אותם.

האמת שזה קצת קשה, הרי אנחנו רואים שגם רבי שמעון בר יוחאי אומר דבר דומה לכאורה. הוא אומר שהתורה היתה צריכה לתת לנו את המצווה של קרבן התמיד ושל קרבנות נוספים בלשון של 'צו', כי יש בזה חסרון כיס וצריכים לזה זירו מיוחד. אם כן מה הטענה למשמרת בלגה???

אלא חייבים לומר, שה'צו' שהתורה מצווה אותנו ושרבי שמעון אומר שהוא זירו מיוחד, בא לומר לנו בדיוק את זה. ברור שלא צריכים לזרז את בני ישראל להקריב תמיד של שחר ותמיד של בין הערביים. היעלה על הדעת לוותר על הקרבנות הללו? בכלל, הכסף מגיע מתרומת הלשכה, וכל יהודי נותן 'מחצית השקל' ומה משלמים את הקרבנות, דווקא בנתינת 'מחצית השקל' לא צריכים זירו, אין שם בכלל את הבעיה של חסרון כיס, רק כשמשתמשים בכסף כדי להקריב קרבן תמיד או אז מגיע החשש של חסרון כיס? אלא מה? התשובה שהתורה לא חששה שלא נקריב קרבנות, לא ולאו! התורה חששה שכשאנחנו נקריב אותם בפועל, תעלה בראשנו מחשבת פיגול שאומרת "וואו, כמה כסף נשרף עכשיו על המזבח!!! כבש שלם שעולה אלפי שקלים..."

לזה צריך זירו, לזה צריך 'צו', שלא תעלה מחשבה כזאת בראשונה. שנדע שהעלות הזאת של הכבש, היא מחיר פשוט ושולי לעומת התועלת העצומה שאנחנו מפקימים מהקרבנות, גם אם הוא היה עולם דלי מלא דינרי זהב, זה עדיין מחיר נמוך ביחס לתועלת הגדולה

שהקרבנות של הקרבן מביאה לנו!

כמו שראינו שאירע בפועל, שכל עוד אנשי ירושלים היו מורידים דליים מלאים בדינרי זהב ומקבלים תמורתם כבש לתמיד של שחר ולתמיד של בין הערביים, אכן עמדה ירושלים איתנה במצור, וביום שבו הופסקה הקרבת התמיד הובקעה חומת העיר, או אז הפסידו תושבי ירושלים הרבה יותר כסף, והרבה יותר מכסף.

גיליון 'לקראת שבת' וקוביות אבטיח

ואם בסוגיא של מרים בת בלגה ובנושא של 'שוחא דינוקא בשוקא', אני רוצה להרחיב מעט בנקודה זו, ברשות הקורא היקר: ברוב הבתים של היהודים שומרי התורה ומהצוות, הזמן הכי איכותי בשבוע הוא הזמן של סעודות השבת.

כל השבוע אנחנו מתפזרים, כל אחד במקום אחר, אבא בכולל, אמא בבית, הבנים בתלמוד התורה הבנות בבתי הספר, הבחורים בשיבות והנשואים בכלל גרים בבתי משלהם.

אפילו בשבת, המשפחה מפצלת, בזמני התפילות כל אחד נמצא במקומו הוא, בלילה כל אחד ישן במיטתו ובשעות אחר הצהרים כל אחד בוחר לעשות את שאהבה נפשו, מי בבית המדרש ליד הגמרא ומי על הכורסא עם גיליון 'לקראת שבת' וקוביות אבטיח אדום ועסיסי.

אבל בסעודות השבת כולם ישובים סביב השולחן, אבא, אמא וכל הילדים. גם הילדים שלומדים בשיבה חוזרים הביתה לחלק מהשבתות ומצטרפים למשפחה כולה, ואפילו הילדים הנשואים

מגיעים להתארח בבתי הוריהם בעיקר בשבתות.

וזה רבותי, זה הזמן שבו אנחנו מעצבים את כל אישיותם של הילדים שלנו! ולכן חשוב מאוד שנכיר את הכח שנמצא בידיים שלנו כהורים, ואת האחריות הכבדה המוטלת על כתפנו דווקא בשעות הללו של מנוחת הדעת ושלוות הנפש, יותר מכל שאר הזמנים והמועדים.

עשרות שנים שאני נזהר מאוד שלא להתגרד

אני אשתף כאן סיפור ששמעתי מפיו של המשפיע הנודע הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, כדי לחדד את המסר:

לרבי הקדוש בעל ה'ברכת משה' מלעלוב זיע"א, היו קשרים אמיצים עם רבה של ירושלים הגאון בעל ה'מנחת יצחק' זצ"ל, וכשנפל הרבי למשכב והיה משותק בחצי גופו, הגיע ה'מנחת יצחק' לבקר אותו. באותה הזמנות הציג הרבי בפני ה'מנחת יצחק' שאלות הלכתיות שהיו לו, ובנוסף ביקש ממנו להתיר לו נדר.

"מזה עשרות שנים שאני נזהר מאוד שלא להתגרד", אמר הרבי, "גם אם יש לי פצעים, אני לא מגרד אותם. אבל עכשיו אני סובל ממחלה שגורמת לי לגירודים קשים מאוד, ואני חושש שברגע של היסח הדעת לא אצליח לעמוד במנהג הטוב שנהגתי, ולכן אני מבקש לעשות 'התרת נדרים', כדי שלא אכשל בחשש איסור".

ה'מנחת יצחק' התיר כמובן את הנדר, כפי שביקש הרבי.

לאחר שיצא רבה של ירושלים, סיפר הרבי מלעלוב למקורביו מדוע נהג במנהג זה שלא לגרד את גופו: "הייתי אז בחור כבן 13", הוא סיפר, "ושמעתי קבוצה של אנשים מדברים בשבחו של אברך אחד, ובין השבחים הם אמרו בהתפעלות גדולה שהוא כזה אברך קדוש וטהור, שהוא אפילו לא מגרד את גופו בשום אופן".

"הדברים הללו נכנסו באוזני", אמר הרבי, "אף שרק שמעתי אותם מהצד. אמרתי לעצמי, הם כל כך מפליגים בשבחו של אדם עד שאומרים שהוא לא מתגרד, כלומר מדובר במעלה גדולה בקדושה וטהרה, אם כן גם אני רוצה לנהוג כך, ומאז ועד כה לא גירדתי את גופי אפילו פעם אחת!".

המסר של הגר"א בידרמן ביקש להעביר מהסיפור עם זקנו הרבי זצ"ל, לא היה שצריכים להימנע מלגרד את הפצעים. מדובר בהנהגה נשגבה שכמובן לא מתאימה לכל אדם. הוא רצה להביא מכאן מסר שונה לחלוטין: אותם אנשים שדיברו אז בשבחו של אותו אברך, לא שמו לב בכלל שבצד נמצא בחור כבן 13 ששומע אותם, לא היה להם שמץ של מושג איזו השפעה יש למילים שלהם, הם סתם דיברו בינם ובין עצמם, אבל בלי ששמו לב הם גרמו לבחור צעיר לשמור על הנהגה מרוממת כל כך, במשך יותר מ-70 שנה!

ועוד ווארט קטן אמר הגר"א בידרמן. הימים ימי בין המצרים, כולנו מכירים את הסיפור של קמצא ובר קמצא, ולכאורה נשאלת השאלה, מילא קמצא מוזכר בשמו, אבל למה בר קמצא מוזכר על שם אביו? למה הוא לא מופיע בשמו הפרטי? אלא התשובה שלהתקוטט עם אנשים הוא למד מאבא שלו, לכן ראוי שבמריבות יזכר שמו של אביו...

אנשים יושבים בשולחן שבת, ומעלים נושא לשיחה כשהאוזניים

של ילדיהם כרויות ושומעות כל מילה. על מה הם מדברים? אם הם מדברים על המריבות שיש להם עם השכנים ועם הבוס בעבודה, איך שהוא אמר לי ואיך אני עשיתי כך וכך, מה הילד מבין? שתכלית החכמה וה'שפיץ' של ההתנהגות הטובה היא לריב עם השכנים ולהתקוטט עם המעסיק.

יש אנשים שיושבים עם הילדים שלהם, ומספרים בהתפעלות גדולה על השכן שקנה רכב יוקרתי, העיניים שלהם נוצצות כשהם מתארים את הרכב, כמה כח סוס יש לו ובאיזה עיצוב נפלא הוא מגיע, ואיך שהוא מאיץ במהירות הבזק וכו' וכו', והילד מבין ומפנים ששיא ההצלחה של אדם בחיים זה כשהוא מצליח לקנות רכב מרשים שמוציא לכל השכונה את העיניים.

אבל אם הנושא הוא על ההישגים הלימודיים, אם האבא מספר ליד השולחן שהשבוע הוא ראה אברך שיושב ולומד במשך שמונה שעות ברציפות בלי להפסיק לרגע אחד, והוא אומר את זה עם עיניים נוצצות ועם התלהבות גדולה, הילד מפנים ומבין את המסר שאין גדולה כתורה ואין גדול יותר ממי שעוסק בתורה בשקידה עצומה.

אם אמא מספרת בהתלהבות על זה שהיא ראתה איך אחת השכנות מוותרת על משהו שהיה חשוב לה כדי שלא תתפתח מריבה חלילה, הילדים מבינים שזאת מעלה גדולה, שלשם צריך לשאוף, להיות סוג אדם כזה שמוכן לוותר כדי לא להיקלע למריבה.

אנשים משקיעים את הנשמה שלהם בחינוך הילדים, הולכים לקורסים להדרכות, שוכרים מורה פרטי שיקדם את הילד, מתאמצים לומר לילד מה מותר ומה אסור, אבל כלי החינוך העיקרי הוא מה שהילד שומע מההורים שלו כשהם מדברים על דא ועל הא. על אחת כמה וכמה כשמדובר על סיפורים. הגה"צ רבי אלימלך בידרמן, הביא ציטוט מהחתם סופר שאומר שסיפורי צדיקים משפיעים על האדם לטובה יותר מלימוד ספרי מוסר!

ולכן צריך כל הורה להתכונן לקראת סעודות השבת, לשמור על הפה שלו במהלך הסעודה על מה הוא מדבר ומה הנושאים שהוא מראה שיש להם חשיבות בעיניו, אבל גם להכין סיפור חינוכי שיספר לילדים.

רבי אלימלך הוסיף וחיידד שלא כל פעם שמישהו מספר עובדה שאירעה אפשר לקרוא לזה סיפור. כדי להיקרא זה צריך להיות 'עם כל הפיצ'ווקעס'... שהסיפור יהיה מרתק, מותח, מושך, הוא הביא דוגמה מהמחנך הנודע הרה"ח ר' שלמה שליזינגר שידוע בכוח הגדול שיש לו לרתק ילדים ומבוגרים בסיפורים שהוא מספר 'עם כל הנשמה', "לספר סיפורים כמו ר' שלמה", אמר הגר"א בידרמן, כי הסיפורים האלו נכנסים לעצמותיהם של הילדים שלנו, ועתידיים ללוות אותם כל ימי חייהם!

אני יכול לספר לכם על חבר, יהודי מן השורה שעובד כמוזכר בחיידר, שהחליט להשקיע יותר בסעודות השבת. הוא נרשם לקורס מרצים, שילם טבין ותקלין, ולמד איך לדבר בצורה מרתקת, ואיך לספר סיפור באופן שימשוך את לב השומעים. מספר לי אותו אברך שבעקבות כך שולחן השבת שלו אכן השתנה לחלוטין, הילדים שלו מתמוגגים מהנאה לשמוע הסיפורים שהוא מספר, הם מקשיבים לווארטים, וההשפעה על כל האווירה בבית, בהתאם.

לפני 30 שנה כשהתחלתי ללמוד דף היומי, אמרתי ליצר הרע שבינתיים אני מתכוון ללמוד מסכת אחת בלבד, וכשסיימתי אותה אמרתי לו שאני מאפשר לעצמי ללמוד עוד מסכת אחת, וכך כל המסכתות לסיום הש"ס...

שיחה מיוחדת עם הרב יוסף חיים ששון, על מסירות הנפש של אביו הרב אלישע ששון זצ"ל על שמירת השבת ושאיפתו עד יומו האחרון ללמוד ולדעת הלכות שבת על בוריי

מאת: אלעזר גולדברג

איש אשר רוח בו (כו"ה)

אבא זצ"ל, נולד לפני למעלה מ-95 שנים, ב"ג באדר התרפ"ט, באחת מארצות המזרח הרחוק. סבינו, אביו של אבא, ברח בנערותו מבבל אל ארצות המזרח הרחוק בזמן מלחמת עולם הראשונה בגלל אימת הגיוס וקבע את מגוריו בקהילה שומרת מצוות מיוצאי בגדד שהגיעה למקום לצורך פרנסתם. מאוחר יותר, במהלך מלחמת העולם השנייה, כאשר היה אבא נער צעיר, מקום מגוריו הופצץ על ידי היפנים ולכן עקר ממקומו וקבע את מגוריו בקהילה דומה במדינת הודו.

בהיעדר ישיבות קדושות במקום מגוריו החדש, התחיל אבא ללמוד את רזי מקצוע 'מנהל עסקים' והחשבונאות וכשסיים את לימודיו גילה לאכזבתו שכל מקומות העבודה מבקשים שיעבדו אצלם גם בשבת קודש. בעקבות כך הוא החליט לעזוב את הקריירה עליה חלם. אבא פנה למנהל בית הספר היהודי בעיר מגוריו וביקש להתקבל למשרת 'מלמד'. ואכן תוך תקופה קצרה התחיל אבא ללמוד את ילדי כיתה ג' בבית הספר היהודי, מה שלא היה מקובל כל כך בקרב הצעירים של אותם ימים. אבא אהב מאוד את תלמידיו והם החזירו לו אהבה כפליים.

כשהיה אבא בן 32, פנו אליו מ'הסוכנות' וביקשו שיעלה לארץ ישראל ל'שנת השתלמות'. ואכן אבא עלה לארץ, אך בסיום אותה שנה לא רצה לשוב לחוץ לארץ, מאחר שהרגיש בעצמותו את קדושת הארץ לעומת טומאת ארץ העמים. עד סוף ימיו היה מתרגש כשסיפר על אותם ימים ואמר: הרגע הזה שעזבתי את ארץ העמים, היה נס 'צייאת מצרים' הפרטי שלי.

בארץ הקודש הקים אבא את ביתו ולאחר נישואיו התקבל למשרה בכירה ב'בנק ישראל', כשהוא משמש שם כמנהל חשבונות ראשי במשך שנים רבות. בהגיעו לגיל 57 שנים החליט לצאת לפנסיה מוקדמת, למרות שיותר בכך על קריירה מפוארת ומשכורת מכובדת מאוד. הוא עשה זאת בטענה שרוצה לקנות את חייו לעצמו ולא למכור את זמנו לאחרים ולשמש להם כעבד בענייני העולם הזה.

מיד לאחר מכן נכנס למסגרת של כולל בה למד שני סדרים כל יום. במשך שנים רבות עד ליום הסתלקותו למד אבא בהתמדה רבה, תוך ניצול עיתותיו ללימוד.

על אבא ראו בחוש את היותו ירא שמים באמת. כך העידו רבים,

שכאשר ראו אותו עובר ברחובות שכונת בית וגן בה התגורר, ראו יראת שמים על פניו.

לימים התברר שדווקא התעקשותו של אבא על שמירת השבת בחוץ לארץ, היא שעמדה לו להקים משפחה מפוארת כשכל צאצאיו יושבים באוהלה של תורה, מרביצי תורה, ראשי ישיבות ועוד. ולעומת זאת, אחרים שמצאו היתרים והלכו למקום עבודתם בשבתות, משפחתם התבוללה ולא זכו לשם ושארית בעם היהודי, רחמנא ליצלן.

גם הפסד חומרי לא אירע לאבא מחמת שמירת השבת, ואדרבה - כאשר יצא לפנסיה קיבל תוספת של 6.5% כל חודש במשך כמעט 40 שנה על כך ששימש כמורה בתפוצות, מה שכאמור התרחש בגלל שהתעקש על שמירת השבת.

במשך השנים אבא זצ"ל התחבר מאוד לתוכניות 'דרשו'. כבר לפני שנים רבות הצטרף ללומדי הדף היומי ונהנה מאוד להאזין לשיעורים שנמסרו בקוי הטלפון של 'דרשו' ולעיתים שמע כמה שיעורים על דף אחד כהכנה ללימוד העצמי של הדף היומי. כמו כן נהנה מאוד לקרוא את 'סיכומי הדף' ולדון עם בני המשפחה על העניינים המרכזיים שנלמדו באותו שבוע. הוא ממש חי את הדברים כאילו קיבלם באותה שעה מהר סיני!

בינתיים אני מתכוון ללמוד מסכת אחת בלבד...

על שמירת השבת, היתה שאיפה גדולה בליבו להתחיל ללמוד את הלכות שבת ולסיים על מנת להיות בקי בכל פרטי הלכותיה, ואף הכין את כרך ה'משנה ברורה' חלק ג' של 'דרשו' והניחו במקום לימודו כדי שיהיה לו מוכן לתחילת הלימוד בערב חג השבועות. אך לדאבון הלב כאשר למדו את העמודים האחרונים של חלק ב', בערב ראש חודש סיון האחרון, התבקש אבא לבית עולמו. במהלך השנים האחרונות אבא האזין בקביעות לשיעורי ה'משנה ברורה' בקו 'דרשו' ובפרט לשיעורי הנפלאים של הרה"ג רבי אריה זילברשטיין שליט"א. אבא עודד בכל הזדמנות את צאצאיו לשמוע את השיעור הזה בקביעות ואמר שהוא ממחיש כיצד בזמן קצר אפשר להספיק לימוד של עמוד שלם ב'משנה ברורה' בהבנה ובבהירות מיוחדת.

יהי הדברים לזכותו ולעילוי נשמתו הטרהרה של אבינו מורנו הרב אלישע בן מנשה ציון ורחמה זצ"ל

המשך מעמוד 7 | הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצוק"ל

אפילו בשנים האחרונות כאשר רעייתו הרבנית שכל השנים עזרה לו בנסיעותיו בצורה בלתי ניתנת לתיאור, התקשתה להצטרף אליו כבעבר, גם אז המשיך את הנסיעות. היה זה מחזה קורע לב להביט כיצד לפני כל נסיעה היה שואל אותה בענווה אם היא מרשה לו לנסוע, והסכימה בכל לב וברכה אותו דקות ארוכות להצלחה במסעו, והוא היה בוכה כילד ממש ומבקש סליחה בכל ליבו שתסלה לו על שנצרך לעזוב אותה, בהדגישו שעושה כן רק לשם שמים. פעם סבל חולשה ויסורים לפני הנסיעה, ניסו כמה תלמידים לבקשו אולי ימתין הפעם ולא יסע לעת עתה, אולם הוא פסק בנחרצות: מדארף מוסר נפש זיין אויף תורה, צריך למסור נפש על תורה. והזכיר דברי הילקוט שמעוני (יהושע רמז ל וכו"ה בתנא דבי אליהו) "משעה שנשברו הלוחות נגזר על תלמידי חכמים שילמדו תורה מתוך צער, מתוך דוחק, מתוך טלטול, מתוך שאין להם מזונות, מתוך שעבוד ומתוך הטריון ובשביל אותו הדבר שמצטערים עתיד הקב"ה ליתן שכרם כפול ומכופל". וכשגמר להביא את לשון הילקוט פרץ בבכי עז.

בהיותו בגיל מאה וחודשיים נסע לדינר האחרון למען הישיבה, היה זה דינר מיוחד שארגנו בעבור המוני תלמידיו בחו"ל שרצו לשמוח עמו עם הגיעו לגיל המאה, על מאת שנות מסירות לתלמידים, והוא במסירות נפש הגיע, ראו עד כמה בנפשו להרבות כבוד שמים לעשות בגופו למען הישיבה הק'.

אכן, עד יומו האחרון עמל בעצמו במחשבה ומעשה להמשיך קיום הישיבה הק' בבת עינו בתוך כל הקשיים שצצו בארץ ובחו"ל. הוא ביקש ותבע מאלו שסבור היה שהם יוכלו להמשיך את קיומו ושגשוגו של מבצר התורה הגדול ישיבת תורה אור שימשיכו לעשות זאת, ואכן סייעתא דשמיא מופלאה עומדת לה לישיבה הכוללים והחברות להמשיך לגדול ולשגשג ולגדל מאות בני תורה למרות המצב הכלכלי הקשה.

(מתוך הספר 'מגדלתו ומרומתו')

גם אותי עודד אבא להצטרף בתחילת המחזור הנוכחי, כשהוא מסביר לי עד כמה הדבר לא קשה. הוא אמר לי כך: לפני 30 שנה כשהתחלתי ללמוד דף היומי, אמרתי ליצר הרע שבינתיים אני מתכוון ללמוד מסכת אחת בלבד, וכשסיימתי אותה אמרתי לו שאני מאפשר לעצמי ללמוד עוד מסכת אחת, וכך הצטרפו כל המסכתות לסיום הש"ס... ובמשך השנים לכמה מחזורים.

אבא התחבר מאוד לרעיון של לימוד יומי של חומר קצר, על מנת לקנות בהמשך הזמן חומר גדול. לכן כאשר התחיל המסלול הנוכחי של תוכנית 'דף היומי בהלכה', התחבר לכך מאוד וביקש להצטרף לתוכנית למרות שהיה אז בן למעלה מ-90.

את חלקים א' וב' ב'משנה ברורה' אבא למד בהתמדה רבה, יום יום היה יושב ולומד ומשנן את הלימוד היומי. כאדם שמסר נפש

סגר רבינו פיו ושפתיו, והניח את אצבעו על פיו לסימן שתיקה. כעת שבת קודש, ולא מדברים על עניינים אלו (וכידוע היה רבינו בתענית דיבור בשבת), וכשניסה שוב ושוב לדבר ע"ז עם רבינו, חזר והניח אצבעו על פיו בסימן שתיקה, וסימן בידו לאחר השבת נדבר על זה. עם זאת השבת ניגש הנדיב בעל הבית אל רבינו וקיבל את ברכתו הרפואה שלמה והוסיף שאינו צריך ללכת לניחות, האבן תצא גם ללא הניחות. כך הווי שהאבן יצאה בשלימות ללא כל טיפול רפואי. אותו נדיב התרגש כל כך מהסיפור שלא הסתפק בתרומתו אלא הכפילה והיה מספר את הסיפור לכל מי שבא להתרימו, וסיפר הג"ר בנימין קרליבך שכאשר הנדיב סיפר זאת להגרנ"צ פינקל ראש ישיבת מיר הגיב הגרנ"צ ואמר לו: על כזה סיפור נתת מאה אלף דולר? על דבר כזה צריך היית לתת מליון דולר.

צריך למסור נפש על תורה

ככל שנקפו השנים הלכו הנסיעות והטלטולים ונעשו קשים יותר, אך רבנו לא הסכים לשמוע על אפשרות שימנע לנסוע, גם כאשר נכנס לעומק שנות השיבה והיו מהרופאים שהזהירו שזה עלול להיות מסוכן עבורו לנסוע בגיל כה מופלג, לא ויתר וביקש במפגיע לנסוע לעמוד לימין הישיבה. רופאו המסור רבי יצחק מלכה מספר שבכל פעם כשהיה שב מחו"ל ובא לבדקו, היה רבינו שואלו האם יוכל לנסוע שוב! בני המשפחה לא ידעו את נפשם, מחד יש רופאים שמוהירים שלא יסעו, מאידך הוא עצמו עומד על כך לנסוע. הם שאלו את פי מרן הגרא"ל שטיינמן והוא השיב שרבינו שאני, היות והוא נוסע למען התורה לכן היות ומעוניין בכך אין להניעו גם בגילו ומצבו.

שלוחא דרבנן הרב שלמה לורנץ שהיה ממתפללי הישיבה שאלו פעם: מדוע ראש הישיבה מטריח עצמו בגיל כה מופלג לגולה, למה לא ישאר בארץ וישלח שליחים מטעמו, השיב לו רבנו שאדברה, דווקא משום שנחלש ואינו יכול לומר "שיעור כללי" כרגיל, זו סיבה גדולה יותר לנסוע, כי אם אינו יכול להרביץ תורה כבעבר לכל הפחות יעשה למען התורה באופן זה.

רק התחלנו לטפס במדרגות, והנה רואות עיני את דמותו של אחד מתלמידי החכמים המפורסמים בדור. הרהבתי עוז ואמרתי לו שהילד הזה שנמצא עמי, מתכונן בסילודין לקראת בר המצווה שלו, ואנחנו נשמח מאוד אם הרב ייתן לו איזו הדרכה טובה...

על החיבוב מצוות ושמחה בעבודת ד'

מאת: הרב אברהם פוקס

”וַתִּקְרַבְנָה בְּנוֹת צִלְפַּחֵד” (במדבר כו א)

רש"י הקדוש שואל מדוע הזכר ביחוסן של בנות צלפחד: "למשפחת מנשה בן יוסף", והרי כבר נאמר כי צלפחד היה "בן מנשה", ויודעים לנו כי מנשה היה בן יוסף. מתרץ רש"י: "אללל לומר לך: יוסף חיבב את הארץ, שנאמר: 'העליתם את עמתי, וזנחתו חזבו את הארץ, שנאמר: 'תנה לנו אחוזה'".

סיפר הגאון רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל: הרבעעין של השפת אמת' נסעה להבראה, ועמה נסע בנה האמרי אמת'. בדרך היא שמעה אותו לומד את הפסוקים האלו עם רש"י, והיא שאלה אותו: היכן יש ראייה מבקשתן לקבל נחלה, שהן מחבבות את הארץ. מי לא רוצה לקבל מגרש גדול על חוף הים?

השיב לה ה"אמרי אמת" תרוץ מתוק מדבש: מי היה צלפחד? לדעה אחת היה זה המקושש. מתי התרחשה פרשת המקושש? בשבת השניה לצאת בני ישראל מארץ מצרים, היינו בשנה הראשונה לאחר שיצאו ממצרים. ומתי בקשו בנות צלפחד לקבל נחלה? בשנה הארבעים לפני כניסת בני ישראל לארץ.

אם, אכן, בנות צלפחד רוצות כסף, הן היו צריכות לבוא למשה רבנו מיד לאחר מות אביהן, ולבקש לרשת את כספו. העובדה שהן המתינו ארבעים שנה, מעידה שלא תאות הממון היתה חפצן ולא לרשת את ממון אביהן הן בקשו, אלא רצונן היה לקבל נחלה בארץ ישראל, מכיון שהן חיבבו את הארץ.

הנצי"ב מתרץ קושיא זו שמשה רבינו צירף חצי שבט המנשה. ואז בנות צלפחד אמרו שהן לא רוצות נחלה בעבר הירדן אלא בארץ ישראל. היה להן יותר נדל"ן בעבר הירדן מאשר בארץ ישראל, אז אם העדיפו את ארץ ישראל אז זה מתוך חיבה, ולא בגלל שרצו נדל"ן.

כאשר אדם מחבב את המצוות, עושה אותם בשמחה, הוא מראה בכך על הקשר שלו עם בורא עולם. הוא רוצה להתקרב אליו, והמצוות אינן מעמסה עליו, הן לא תר"ג בעיות חלילה וחס - אני לא יכול ללכת לשם, אני לא יכול לאכול את זה וכדו' - אלא להיפך, תר"ג מצוות שמקרבות אותי לקדוש ברוך הוא, ואני קרבת אלוקים לי טוב, וכל מה שיש באפשרותי לעשות, זו השתדלות נוספת לעוד קירבה וקשר אל השם.

"ישנו שיר ידוע באידיש, חיברו סניגורן של ישראל רבי לוי יצחק מברדיטשוב שאומר כך: "אז ס'איז מיר גוט - דו, אז חלילה פארקערט - וייטער דו".

המשמעות היא "כשטוב לי - זה אתה, ושכחלילה ההיפך מטוב, זה גם אתה", כלומר הקב"ה הוא עושה עושה ויעשה את כל המעשים, גם מה שטוב לנו ונעים לנו וגם מה שלפעמים נראה לנו פחות נעים, גם זה מעשה ידיו של הקב"ה בכבודו ובעצמו ואין שום דבר בעולם שקורה שלא על פי ה'.

איך הייתי כזה טיפש לעשות כזאת השקעה מפוקפקת

מספרים על הרב רייכמן, שהיה נגיד גדול לעמו ותומך תורה בקנה מידה עצום, שבתקופת עושרו הגדול היה תמיד אומר שהעושר שלו מגיע כולו מסייעתא דשמיא ולא מהשקעות חכמות ומוצלחות שלו. הוא אמר ש-95 מההצלחות שלו בכלל לא היו בצורה שהוא חשב שהם יצליחו, כך למשל הוא בנה פעם פרויקט ענק להשכרת דירות כשהתוכנית היתה לכסות את העלויות אחרי עשר שנים או יותר ולאחר מכן להתחיל ליהנות מהרווחים, אבל מיד עם סיום הבניה הגיעה חברת נדל"ן ענקית וביקשה לקנות את כל הפרויקט בשלמותו במחיר שכיסה את כל העלויות והשאריר לו רווח שלא חשב להרוויח גם בעוד עשרים שנה. "אני רואה בעיניים שלי שהכל מאת ה' יתברך", היה אומר, "זה בכלל

לא קשור לחכמה או לתבונה עסקית."

לימים, נקלעה המשפחה לחובות עצומים ופשטה רגל, לאחר שהשקיעו בפרויקט תיירותי ענק, אי גדול בתוך הים, ובפועל הממשלה לא אשרה את סלילת הכביש שיחבר את האי לאזור העירוני הסמוך, מה שהפך את הפרויקט כולו לחסר ביקוש, והוביל את החברה לפשיטת רגל.

הוא היה שבור מאוד מהכישלון הנורא, באותה עת הוא נכנס למרן הגאון רבי חיים גריינמן זצ"ל, ותינה בפניו את צעריו... "איך הייתי כזה טיפש לעשות כזאת השקעה מפוקפקת על סמך הבטחות שהבטיחו לי", אמר בצער, "הייתי צריך לדעת שאני לא יכול לסמוך על הבטחות מעורפלות שהממשלה תאשר כביש גישה. בסופו של דבר הכביש לא אושר ואיבדתי את כל כספי! כמה טיפש הייתי!!!".

אמר לו רבי חיים גריינמן, לא ולא, הרי כשההצלחה האירה לך פנים אתה תמיד ידעת לתלות את ההצלחות שלך בקב"ה ובצדק, גם כעת, כשנחלת כישלון, אתה צריך לזכור שגם זה מגיע מהקב"ה!!! איני יודע מדוע אירע הדבר, אבל דבר אחד ברור, זה לא בגלל שאתה טיפש ולא בגלל שאתה חסר מזל, אלא כי כך רצתה ההשגחה העליונה! חשוב לזכור את זה גם בכישלונות וגם בהצלחות!

הרי יש לנו עכשיו לטפס ארבע קומות ביחד, למה שלא נדבר זה עם זה בינתיים...

את הסיפור הבא שמעתי מפי בעל המעשה, חבר טוב שלי שבאחרונה חגג בר מצווה לבנו בכורו, ואני מביא אותו כפי ששמעתי:

"כשהתקרב מועד בר המצווה של בני הבכור", הוא מספר, "החלטתי שאני נותן לילד שלי מקסימום כלים לחיים. במשך מספר שבועות לקחתי אותו לגדולי ישראל, ראשי ישיבות זקני המשגיחים, אדמו"רים גדולים ועוד. ממש השקעתי בעניין שעות רבות, נסעתי איתו למקומות שונים והמתנתי איתו בתור, כדי שיקבל כמה שיותר הדרכה לחיים.

"באחת הפעמים שנסענו להתברך ולקבל הדרכה מפיו של אחד מזקני המשגיחים, ישבנו שם בתור זמן רב, והשעה התאחרה, כך שכשיצאנו כבר היתה שעת לילה, ונוכרתי שבאותה עיר מתקיימת באותו ערב חתונה של בתו של אחד מידידי, החלטתי לעצור ליד האולם ולהיכנס כדי לומר מזל טוב.

"הגענו לאותו אולם, קיוונו לעלות במעלית, אבל על הדלת של המעלית היה שלט מאולתר שבישר לנו שהיא מקולקלת, ואין מנוס אלא לעלות במדרגות ארבע קומות.

"רק התחלנו לטפס במדרגות, והנה רואות עיני את דמותו של אחד מתלמידי החכמים המפורסמים בדור. אומנם לא היתה לי תוכנית להגיע אליו עם בני לקבל הדרכה, אבל מאחר וההשגחה העליונה סידרה לי כזה מפגש אקראי עם אותו רב, הרהבתי עוז ואמרתי לו שהילד הזה שנמצא עמי מתכוון בסילודין לקראת בר המצווה שלו שתקיים בשבועות הקרובים, ואנחנו נשמח מאוד אם הרב ייתן לו איזו הדרכה טובה...

"נענה אותו תלמיד חכם מופלג ואמר לי, 'נו נו, אדרבה... הרי יש

לנו עכשיו לטפס ארבע קומות ביחד, למה שלא נדבר זה עם זה בינתיים... הוא התייחס לבני בצורה מאוד מאוד יפה ולבניתי, ובעודם מטפסים יחד את המדרגות, הוא סיפר לו...

"אני לא נולדתי כאן בארץ", סיפר לו הרב, "גדלתי בארץ ניכר ובילדותי היינו מדברים בשפה האנגלית. אני זוכר שילד התגלגל לידי מאמר שהתפרסם באיזה עיתון מקומי בשפה האנגלית, והמאמר הזה נכתב על ידי אדם שעיסוקו העיקרי היה רכיבה על סוסים. מסתבר שאצל הגויים יש ספורט שלם של רכיבה על סוסים ואנשים שונים אפילו מהמרים בכסף על מרוצי הסוסים, איזה סוס ניצח בתחרות. האישה הזו נחשב לאחד הרוכבים המוצלחים ביותר, ויחד עם הסוס שלו הוא ניצח ברוב התחרויות.

"המסר העיקרי שהוא כתב במאמר היה שכשהוא היה נער צעיר, הוא כבר היה מומחה גדול ברכיבה על סוסים, וההורים שלו קנו לו קסדה מאוד מיוחדת שתגן עליו למקרה שייפול מהסוס תוך כדי דהרה.

"אלא שהקסדה שקנו לו היתה מאוד ייחודית: לא רק שהיא הקיפה את הראש שלו לגונן עליו, היא גם ירדה עד לקו הכתפיים, ולמעשה מנעה ממנו את היכולת להביט לצדדים. כשהקסדה הזאת היתה עליו, הראש שלו נשאר מקובע כשהוא יכול להסתכל רק קדימה.

"מה הסיבה שקנו לו כזאת קסדה? ההורים שלו רצו ללמד אותו מסר חשוב! כשאתה רוכב על הסוס, תפיק מעצמך ומהסוס שלך את המירב. אל תסתכל מה קורה עם הסוסים שמסביב, זה לא ענייך כמה מהר רוכבים החברים שלך ואם הם עוקפים אותך או לא. תהיה מרוכז בכל הכח במשימה שלך, ותעשה אותה בצורה הטובה ביותר, בלי שום קשר לשאלה אם אתה מצליח יותר מהחברים או פחות מהם..."

"הבנת?" אומר הרב לבני בכורי, "הנה אנחנו כבר בקומה הרביעית, הספקתי לספר לך את הסיפור, ואני מציע שתלמד ממנו את המסר החשוב. אתה הופך להיות בחור, עומד להיכנס לישיבה ולהשקיע בלימודים בעו"ה. אם אתה רוצה להצליח, תרכב על הסוס שלך ותפיק מעצמך את המירב! אל תסתכל לצדדים, אל תקדיש שום מחשבה לשאלה אם החברים מצליחים יותר או פחות, תהיה ממוקד במה שמוטל עליך לעשות ותעשה את זה בצורה הטובה ביותר".

השלים ידידי את הסיפור ואמר לי: "אחרי מספר שבועות אמר לי בני שמכל הרבנים שנסענו אליהם ושנתנו לו הדרכה, דווקא ההדרכה הזאת הכי דיברה אליו וגרמה לו לשינוי פנימי. כמה שניסיתי לתת לו את המקסימום האפשרי, בסופו של דבר הקב"ה סידר לו את ההדרכה הטובה ביותר, מכיוון שונה לחלוטין.

הרבי בעל ה'ברכת משה' מלעלוב זיע"א היה מסביר על פי הרעיון הזה את הסיפור של יעקב ועשיו. הרי כשעשיו נולד יעקב אחז בעקבו, לכאורה זה היה מאמץ מיותר, עשיו כבר נולד, הוא כבר הבכור, מה זה יעזור שאתה מחזיק לו בעקב? אבל יעקב אבינו עשה את המוטל עליו, ומה היה הסוף? עשיו אמנם היה הבכור, אבל כעבור 13 שנה הוא מכר את בכורתו בתמורה לניזיד עדישים. למה? כי יעקב אבינו התאמץ ועשה מקסימום השתדלות, ממילא הוא קיבל את שרצה להשיג, גם אם בדרך אחרת שעליה הוא בכלל לא חשב באותה עת.

החוויה הפעימה אותי כל פעם מחדש. בעת לימודי בירושלים הייתי נוהג מפעם לפעם לבוא לשמוע את שיעוריו של מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, בקראוון של תפארת בחורים ברחוב אדמון. הייתי בחור צעיר, לא תמיד הבנתי מה מדברים שם בקודים ובחצאי משפטים, אבל המסר נחקק בי היטב

'עבר זמנו בטל קרבנו' - על המשמעות של הזמן בעיניים של גדולי ישראל

מאת: הרב ישראל היימן

שָׁנִים לְיוֹם עֵלְהָ תְּמִיד (כה ד)

את המעשה הזה סיפר ידיד קרוב של בעל המעשה, לפני שנים רבות.

מרן רבי אהרון קוטלר היה כידוע ראש הישיבה בליקווד, אולם מקום מגוריו היה בעיר ניו יורק בשכונת בורו פארק. הישיבה הוקמה בכוונה תחילה בליקווד שהייתה אז עיר נופש, כשהמטרה היא להרחיק את הישיבה משאון העיר ומהמולתה. ר' אהרון שהיה גם נשיא מועצת גדולי התורה בארה"ב ונשיא החינוך העצמאי לא יכל להעביר את מקום מגוריו לקירבת הישיבה מחמת צרכי עמך ישראל המרובים, הוא היה מתגורר כל השבוע בניו יורק ונוסע לליקווד כל שבוע מיום חמישי עד ליום ראשון. את השיעור כללי היה אומר בשבת עצמה אחר הצהרים.

בליקווד היה משתכן ראש הישיבה באחד מהחדרים בישיבה כשאחד מבחורי הישיבה ישן איתו יחד באותו חדר.

תקופה מסויימת השתכן איתו בחדר בחור מצוין שעמד לשמוע ולמלאות את כל צרכיו. כאחד שהגיע מבית אמריקאי של הימים ההם היה אותו בחור נוהג לקרוא את העיתון היומי במשך דקות ארוכות מידי לילה. לא היה זה דבר מוזר, ואותו בחור גם ראה בזה מידה של הנהגת בני אנוש, להיות בקי בענייני העולם ולא להיות 'מנותק'.

ר' אהרון שהיה מתמיד עצום לא ראה כמובן בעין טובה את העובדה שבחור חשוב כמוהו מקדיש זמן לקריאת עיתון. הוא רמז לו כמה פעמים על כך אבל הבחור שכאמור עשה כך 'בשיטה' לא נרמז...

בהזדמנות מסויימת החליט ראש הישיבה להוכיח את הבחור מפורשות על העניין. הוא העיר לו במפורש שהדבר אינו מתאים, בחור ישיבה אמור להקדיש את זמנו אך ורק ללימוד מוסר והלכה ולא לדברים של בטלה.

אבל הבחור בשלו. הוא הסביר לראש הישיבה שהוא מגיע מבית בו חינכו לתורה עם דרך ארץ, חלילה אין הכוונה לשלב דברים חיצוניים, אבל לפחות ממידת אנושיות היא לדעת מה קורה בעולם ומה מתרחש. הוא גם ביסס את דבריו על דברי חז"ל ופירש את מאמרו על תלמיד חכם שנאים מעשיו בכך שצריך להיות מעורב בענייני העולם ולא להיות עם ראש מצומצם...

חפן את זקנו ועשה עצמו כחושב עמוקות

ר' אהרון שמע את כל ההסבר הארוך, חפן את זקנו ועשה עצמו כחושב עמוקות. לאחר דקות מספר אמר לבחור שסברתו טובה ואכן הוא מודה לדבריו שצריך להיות מעודכנים בענייני העולם. "אם כן אולי תואיל בטובך לעדכני במה שקורה בעולם, כמובן שלא צריך ללמוד את ההיסטוריה מאז ימי הקמת ארצות הברית... אבל באופן כללי אשמח אם אכן תעדכן אותי על הנעשה והנשמע ברחבי הגלובוס.

נעמד הבחור בחשיבות ונתן סקירה מקיפה ותמציתית לראש גולת אריאל בענייני הפוליטיקה העולמית הכלכלה ומוג האוויר מהשנה האחרונה. כל זה לקח כמה דקות מועטות לאחריהן נעמד ראש הישיבה על רגליו ופניו להבים: הנה, נוכחנו שנינו לראות שאפשר בדקות מועטות לסקור את כל מה שקורה בעולם וזה מספיק לשנה שלימה, אתה מבזבז על זה חצי שעה כל יום ויום? היכן הערך לזמן? הלא התברר שגם לשיטתך לא צריך לבטל כל כך הרבה שעות על הדברים האלו! כל דקה יקרה היא ולא חוזרת לעולם!!

גאונותו של ר' אהרון עמדה גם כאן לאותו בחור לקבל מימד נכון על מעשיו ולהבין את האמת.

בפרשתנו אנו קוראים על מעשי הקורבנות. התורה מצווה את בני

ישראל להקריב בכל יום, בכל שבת חודש ומועד קורבנות שהם מחובת היום בכל יום בשנה. חז"ל דורשים את הפסוקים גם בתמיד של כל יום גם בשבת וגם בראש חודש, כל פעם בנפרד, שאם מכל סיבה שהיא לא הוקרב הקורבן של אותו יום אין לו תשלומין ליום או שבת האחרת משום 'עבר זמנו בטל קרבנו' - כל יום הוא חיוב בפני עצמו.

בעלי המוסר דרשו מכאן, שאם אדם ביטל יום אחד מתורה לא ניתן להשלים את הדבר ביום שלאחריו, שהלא גם היום החדש יש בו חיוב תלמוד תורה בכל רגע מדין והגית בו יומם ולילה. נמצא שיום או זמן שעבר בלא תורה גם הוא בכלל עבר זמנו בטל קרבנו ולא ניתן להשלים את הזמן האבוד.

חוויה שהפעימה אותי כל פעם מחדש

מי שנודע בדור אחרון כסמל ודוגמא מיוחדת לניצול הזמן בצורה מוחלטת היה מרנא הגר"ש אלישיב זצוק"ל. בהיכלו הייתה נמדדת כל דקה בשישים שניות שלמות, האווירה סביבו הייתה תמיד של דחיפות להספיק ולדחוס אל הדקות החולפות במהירות כמה שיותר תוכן.

חוויה שהפעימה אותי כל פעם מחדש הייתה בעת לימודי בירושלים אז הייתי נוהג מפעם לפעם לבוא לשמוע את שיעוריו בקראון של תפארת בחורים ברחוב אדמון. לא תמיד הייתי מבין את כל השיעור, אבל בכל פעם הייתי מרותק למעמד קבלת התורה של דורנו... השיעור לא היה קבוע בשעה אלא מיד בסיום תפילת ערבית היה מרן מתחיל את השיעור. המחזה הזה חזר על עצמו כל יום. התפילה נגמרת ותוך כדי השניות הספורות בהם אנשים מתיישיבים על מקומותיהם ומסירים את הכובע, פותחים את הגמרא ונשענים לאחור, כבר היה נשמע קולו של הגר"ש כשהוא פותח באמירת השיעור, אף פעם לא הצלחתי לראות או למדוד כמה זמן לוקח לו עצמו להתארגן לשיעור... ברגע כמימריה ובזמן של הנד עפעף היה מרן כבר יושב על מקומו ומתחיל בשיעור. הוא לא המתין שניה מיותרת.

כך גם היה בסיום השיעור אז היו זמנם של 'החזקות'. כמה תלמידים מקורבים שהביאו את שאלות כל כלל ישראל על פתחו של מרן, לכל אחד ניתנו דקות או חצאי דקות ספורות על השעון לשאלה או שניים. זו הייתה אומנות לתמצת כמה שיותר לאותם שניות ספורות בהם היה מרן חובש את הכובע וצועד אל הקלנועית שלקחה אותו אל ביתו. במעלית היה תור של עוד אחד עד החדר לשם היה נכנס הגר"ש לבדו לשיר בדד את שיר ה' לעוד שעות ארוכות. הייתי בחור צעיר, לא תמיד הבנתי מה מדברים שם בקודים ובחצאי משפטים, אבל המסר נחקק בי היטיב! כל דקה שאינה מנוצלת היא בגדר 'עבר זמנו בטל קורבנו'. לא שייך שלא לנצל אותה.

מה יותר
מבבד את
השבת
לערוך
הגיוות ביום
חמושי
אולי ביום
שישי

אם גם אתה מתלבט בשאלה זו, זו ההזדמנות שלך.

**עשרות אלפי יהודים בכל רחבי תבל
לומדי 'הדף היומי בהלכה' עוסקים בימים אלו
בהלכות שבת**

זו ההזדמנות שלך להצטרף ולזכות לשמור שבת
כהלכתה, הצטרף גם אתה ללימוד ומבחינים

לפרטים ורישום:

בעמדות נדרים פלוס' ובמוקד 'דרשו' 02-5609000

לתגובות, הארות, והצעות
כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

והנה מתברר לי שגם הילד בן השמונה וגם אחותו בת ה-16 מכירים לא רק את הסיפור, אלא גם את מאמרי חז"ל הסמוכים בעניין הצדקה. הופתעתי מאוד ושאלתי אותם מאיפה הידע??

סיפור קצר ששלח קורא ותיק של 'לקראת שבת', ועוד אחד ששמענו מהמג"ש הנודע הרב אפרים סגל

מאת: יהושע לייבוזן

את הסיפור הבא קיבלנו ככתבו וכלשונו מאחד מקוראי 'לקראת שבת', וחשבנו שגם אחרים יכולים להנות ממנו.

"יש לי מנהג לספר לילדים את הסיפורים המופיעים בגמרא" כותב לנו הקורא הוותיק, "אם למדו השבוע ב'דף היומי' איזה סיפור יפה, אני פותח בשבת גמרא ומספר לילדים מבפנים, משתדל שזה יהיה עם כל הצבע והגישמאק כדי לייצר מתח ועניין וממילא גם להגביר את ההקשבה ואת התועלת.

"בשבת האחרונה הייתי אצל אבי מורי, כחלק מהתורנות שאנחנו עורכים בין האחים מאז נפטרה אמנו ע"ה. מאחר והמקום ברכב שלנו צר מהכיל את כל המשפחה בחדא מחתא, שלחנו שני ילדים, ילד בן שמונה ואחותו בת ה-16, לנסוע בתחבורה ציבורית מוקדם יותר השאר באו איתנו ברכב.

"בליל שבת פתחתי את הגמרא והקראתי כמה מאמרי חז"ל בעניין הצדקה, כולל הסיפור עם רבי יוחנן שראה חלום שבני אחותו צריכים לאבד בשנה הקרובה כסף, והוציא מהם את הכסף לצדקה עד שנשארו רק 17 זוז שאותם נאלצו לתת למלך וכו'.

"הרבה פעמים הילדים מכירים את הסיפורים שאני מספר, אבל הפעם לא חשבתי שזה יקרה כי לא מדובר בסיפור מוכר מאוד, והנה מתברר לי שגם הילד בן השמונה וגם אחותו בת ה-16 מכירים לא רק את הסיפור, אלא גם את מאמרי חז"ל הסמוכים בעניין הצדקה. "ראיתי שאבא שלי מתייך בהנאה בחיך צופן סוד.

"הופתעתי מאוד ושאלתי את הילדים מאיפה הידע?? "ואז הם אמרו לי שכשהם הגיעו לביתו של אבא שלי, חצי שעה לפנינו, הוא בדיוק האזין לשיעור של הרב אפרים סגל, בדף היומי, והם ישבו לידו והאזינו גם הם לשיעור. מסתבר שהם הבינו מצוין את דברי הגמרא.

"עוד לפני שהספקתי לסגור את פי שנפער בתדהמה, הם החלו לדבר גם על מי שמשכיר מרחץ לגוי אם הוא יכול להפעיל אותו בשבת או לא..."

"מתברר שאחרי השיעור בגמרא, אבא שלי עבר לשיעור בדף היומי בהלכה, גם הוא מפי הרב אפרים סגל, וגם לשיעור הזה הם האזינו בשקיקה.

"ילד בן שמונה ואחותו הנערה!

"ללמדך כמה נפלאה היא ההסברה של הרב סגל, ואיזה כח עצום יש

להעברת שיעורים מוקלטים.

"הילדים שלי כבר החלו לשכנע את הילד בן השמונה להאזין קבוע לשיעורי דף היומי... אמרתי לו שיש לו רשות להתקשר מתי שהוא רוצה לקו של 'דרשו' ולהאזין לשיעורים של הרב סגל או של כל אחד ממגיד השיעורים שהיו שם, כי ביודעי ובמכירי קא אמינא, ישנם עוד מגידי שיעורים רבים עם הסברה מופלאה, וב"ה אפשר דרא ובזמנינו לא צריכים להתאמץ יותר מדי... "תן לאצבעות ללכת במקומך", רק לחייג את המספר 666-2222-077, ולקנות קנייני נצח בתורה הקדושה".

לרגע התבלבלתי. אני מכיר אותך כתלמיד

חכם מובהק והוא מכנה אותי 'מורי ורבי'???

עד כאן המעשה שקיבלנו כפי שנכתב על ידי בעל המעשה, כשהבאנו את הדברים לידיעתו של הרב סגל, כדי שיוכל לרוות נחת

מפרי עמלו והשקעתו, הוא הוסיף לנו עוד אנקדוטה מעניינת: "באותה שבת נפשתי ב'מעלה עמוס'", הוא מספר, והאמת שיש לי כבר ניסיון שכל פעם שאני מגיע למקום חדש, אנשים מזהים אותי ובאים להודות על השיעורים שאני מוסר ב'דרשו'.

"גם הפעם, היה שם יהודי מבוגר, יהודי ירושלמי בר אוריין ובר

הוא שומע מדי יום את השיעורים שלי במשך שעה, וכבר למד מסכתות שלמות בגמרא וסימנים שלמים במשנה ברורה באמצעות השיעורים הללו.

"השיעור כל כך ברור שאפשר לשמוע בעל פה - ואני מרגיש כאילו הגמרא מול העיניים שלי", אמר לי, והודה לי בחום על השיעורים. מה אומר ומה אדבר, אני הרי יודע שאלמלא 'דרשו' השיעורים שלי לא היו עוברים את המפתח של הדלת של בית המדרש בו אני לומד, ולכן אני והוא וכל המאזינים האחרים חייבים הכרת הטוב לארגון הנפלא הזה שמזכר אותי ועוד רבים אחרים להרבות תורה בישראל".

לתגובות, הארות, והצעות
כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

אבהן, באמת יהודי חשוב ונכבד מאוד. הוא שאל את הבן שלי איך קוראים לו, ובני השיב לו 'סגל'. כדרכם של ירושלמים הוא מיד החל לדת לעומקה של סוגיא, לברר בדיוק איזה סגל הוא ומי היה הסבא רבא שלו, ועד מהרה התברר לו שהוא בנו של אפרים סגל שמוסר שיעורים ב'דרשו'.

"כששמע זאת, ביקש מבני שיראה לו היכן אביו, ואז ניגש אלי בהתרגשות גדולה ואמר לי 'שלום עליך מורי ורבי'.
"לרגע התבלבלתי. אני מכיר אותו כתלמיד חכם מובהק והוא מכנה אותי 'מורי ורבי'??? אבל אז הוא סיפר לי שלצורך בריאותו הוא חייב בפקודת הרופא לצעוד במשך כשעה כל יום, וחיפש מה לעשות בהליכה.

"לפני כמה שנים הציע לו מישהו להאזין לשיעורים שלי, ומאז

המשך מעמוד 5 | הגאון רבי ישראל ברוזבסקי שליט"א

הסיפורים הללו לספר 'זכרון קדוש'???"
"ענה לו הרבי תשובה שאפשר ללמוד כמנהג רבות: "אני כתבתי בספר רק 'רעבישע מעשיות', כלומר רק סיפורים שיכולים להיות רק אצל צדיק קדוש ונשגב.

"הסיפור הזה שסיפרת על כך שניסו לאלץ אותו להכות יהודי אחר והוא רק עשה את עצמו כאילו הוא מכה אותו - זה סיפור שאפשר לספר על יהודים רבים, כל יהודי ירצה להימנע מלהכות את חברו ואם יאלצו אותו הוא ישתדל לעשות את עצמו אם הדבר אפשרי.
"את הסיפור השני, אפשר לספר על כל יהודי חסידי ממולח, חסידים רוצים לרקוד, יש לכם שכנים גויים שעלולים להתנכל לך, הדרך החכמה והטובה ביותר היא לגרום לכך שהם לא יתנגדו לריקוד, על ידי תחבולה.

"אבל הסיפורים שאני כתבתי בספר, אלו סיפורים שאי אפשר לספר על סתם יהודי, וגם לא על חסיד ממולח. אלו סיפורים שיכולים היו להיות רק באדם גדול וקדוש, כמו הרבי הצעיר מסלונים ה"ד זיע"א".
"מהסיפור הזה, ומועבודות רבות אחרות", משלים הגר"י ברוזבסקי את דבריו, "אנחנו יכולים ללמוד ולהבין עד כמה היה הרבי זצ"ל משגיח על כל מילה שיצאה מקולמוסו שתהיה כתובה בדקדוק רב, לפי הצורך, לא פחות ולא יותר".

(בשבוע הבא בעו"ה נפרסם מה ששמענו מפי הרב שליט"א על חמיו הגאון רבי אברהם שטרנבוך זיע"א, ועל הוריו אנשי הפלא הגאון רבי יצחק שטרנבוך וזוגתו) מרת רעכא ע"ה, אשר הצילה רבות יהודים בשנות הזעם)

לתגובות, הארות, והצעות
כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

הנודע הרב משה שנפלד שעסק רבות בהנצחת זכרונם של קדושי השואה, ובפיו טענה על הרבי. "אני יודע על שני סיפורים נפלאים שהיו עם הרבי הצעיר מסלונים", הוא טען, "ובכל זאת לא הכנסתם את הסיפורים הללו בספר שכתבתם לזכרו!".

"מה הם שני הסיפורים?"

"מה הם שני הסיפורים? האחד היה על כך שבשנות הזעם ניסו הרשעים הנאצים ימ"ש להכריח אותו להכות יהודי אחר, רח"ל. מאחר והיה בזה חשש פיקוח נפש לשניהם, הוא עשה עצמו כאילו הוא מכה את אותו יהודי אבל בפועל רק נגע בו קלות ולא הכה אותו חלילה.
"הסיפור השני הוא שבעודם במחנה, הם ידעו שהיום פורים, ורצו לרקוד לכבוד היום. אבל באותו מחנה הוחזקו גם אסירים פולנים שהיו שונאי ישראל גדולים, והחשש היה שאם היהודים ירקדו לכבוד הפורים, עלולים היו הפולנים להתנכל אליהם ולשסות בהם את הנאצים ימ"ש.

"הציע הרבי הצעיר מסלונים עצה חכמה, בואו נגיד לפולנים שהיהודים יודעים לרקוד טוב מהם. הם כמובן יטענו שהפולנים יודעים לרקוד טוב יותר מאתנו, וכדי להוכיח מי צודק נעשה תחרות, כך נוכל לרקוד והם לא יתנכלו אלינו...

"ואכן ההצעה התקבלה והפולנים בלעו את הפיתיון כמתוכנן. הם רקדו כדי להוכיח ליהודים שכוחם גדול בריקוד, והיהודים כביכול 'החזירו להם' ורקדו ריקוד מלא שמחה, כשאת הסיבה האמיתית לריקוד הם שמרו בלבם..."

"בכל אופן בא הרב משה שנפלד ובפיו טענה, מדוע לא הוכנסו שני

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכה בע"מ 02-6715501
זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ה אב תשע"ו

המחותנים מזדרזים אל עבר משרדי האולם לברר אם לא קרתה תקלה מצערת שזימנה שתי זוגות להתחתן באותו האולם, מנהל האירועים בודק ומוודא כי לא אין כאן כל טעות, והוא מבטיח לבוא תיכף ולטפל בארוע המביך

על קנאות אמיתית ועל מידת האכפתיות

מאת: הרב צבי גטק

תחת אשר קנא לאלקיו (כה יג)

החפץ חיים זיע"א נשא את משלו ויאמר.

בחור צעיר ורענן, אך חכם קטן מאוד, נישא למזל טוב עם בת זוג המותאמת לו לפי מעשיו, שבועות קודם החתונה התנוסס שמו בלוחות המודעות שבבתי הכנסת בסביבה, כל אדם שהוא פגש התעניין שוב, 'היכן החתונה', 'מה באולמי כתר המלך' וכו' וכו'. מגיע היום המיוחל, הצלם כבר ממתין לו בחוץ לצלם אותו יוצא מהמונית, בעלי המנגנים עומדים הכן על משמרתם, אפילו ראש הישיבה הגיע לסדר פה את העניינים, חלום שמתגשם, הוא במרכז הסיפור, כולם הולכים אחריו לחופה ורוקדים לפניהם לאחר מכן, הוא רק התנדב לצאת מהחדר ייחוד, וכבר הוא נישא על כפיים והזמרים מריעים לקראתו בברוך הבא מקפיץ ומשמח.

הוא מעוניין לשתות, כל מי שמתבקש לכך, עוזב את הכל ומשרת אותו, אותו אחד שהוא ה'חתן' נוטל בידיו לרקוד עמו במרכז האולם, חש נבחר השנה.

בקצרה: חתן דומה למלך.

החתן והכלה יוצאים מהאולם לפנות בוקר, נכנסים ליחידת דיור, שבוע עמוס ומרתק לפניהם.

לאחר שבוע ימים, החתן והכלה מוצאים את עצמם, 'זוג טרי'. אבל החתן דנן כבר התמכר אל תחושת המלכותיות, והוא מבקש לחוש עוד את מהדבר הנחמד הזה.

ולכן בהחלטה 'נבונה' הוא עוטה על עצמו את הפראק, עונב עניבת חתנים, חובש את המגבעת החדשה, ונועל נעלי שבת, וצועד בשעה 6 אחה"צ מעדנות לעבר אולמי 'כתר המלך'.

הוא נכנס אל האולם, סוקר בחיוך מרוגש את השולחנות וניגש לשבת בשולחן המזרח.

אך שם, כפי שהבנתם כבר יושב חתן היום, שמרים גבות, המחותנים מזדרזים אל עבר משרדי האולם לברר אם לא קרתה תקלה מצערת שזימנה שתי זוגות להתחתן באותו האולם, מנהל האירועים בודק ומוודא כי לא אין כאן כל טעות, והוא מבטיח לבוא תיכף ולטפל בארוע המביך.

לאחר דקה בודדת מתקרב אל שולחן הכבוד בצעדים נמרצים ונחרצים מנהל האירועים, הוא כבר בפתח האולם קלט כי מדובר פה

באדם לא חכם במיוחד, הוא הרי זוכר את החתונה שלו, היא הייתה רק לפני שבוע..

הוא ניגש בעדינות ובחמלה ושואל את החתן דנן, "מה קרה, מדוע חזרת אלינו גם הערב?".

וה'חתן' מסביר, אני מעוניין גם הערב להיות מסמר הערב, זה כל כך מהנה שרוקדים מסביבך אנשים וכל המסתעף, אז באתי להיות גם הערב החתן, נחמד אה?

המנהל שהבין כעת לגמרי לפני מי הוא עומד

המנהל שהבין כעת לגמרי לפני מי הוא עומד, הסביר לו בקצרה, 'תקשיב כל אחד הוא חתן יום אחד, אתה כבר רקדו איתך, היום זה הערב של חתן אחר, שהיום אנחנו נרקוד אתו, בסדר?'. ובסיימו את מילותיו רמז בעדינות לחתן שיפנה את מקומו לחתן החדש. והנמשל: אמר החפץ חיים, האי עלמא כבי הילולא דמיא, האדם חוגג וחושב שהעולם העיקרי הוא העוה"ז, הוא לא משקיע מאמץ בעתידו הנצחי, אלא כל מחשבתיו והשקעותיו הם כיצד להנות ולבלות.

ואז מגיע יום פקודתו, נשמתו עולה למעלה, והוא כ"כ נהנה, הוא רוצה להמשיך לבלות ולרקוד. אומרים לו בית דין של מעלה,

לידיעתך: יש רק עולם אחד בו אפשר לשמוח ולרקוד, אבל אתה, 'אתה כבר רקדו איתך'..

בפרשתנו אנחנו לומדים על שכרו העצום של פנחס קנאה, שעלה חי לשמיים, והוא הוא אליהו הנביא אשר יבוא ויבשרנו במהרה.

מה יש במעשהו של פנחס שהגדיר אותו בתור 'פנחס קנאה', מי לא מכיר מספר 'קנאים' שרק היה הב"ד מרשה להם, והיו מסתערים בחרב ובחנית כנגד המהרסים והמחריבים כרם בית ה'.

לשם כך עלינו להבין מהי קנאות מהי קנאה.

קנאה מגדיר ה'אורחות צדיקים', היא מידת האכפתיות, הוא נכנס בעובי הקורה, אכפת לו ממה שקורה.

גם הקנאה המגונה היא בעצם, אכפת לי למה יש לו את הרכוש הזה, גם אני רוצה, למה רק הוא?.

קנאת ה', היא האכפתיות לה', הרגש הקנאתי לכך ששם שמים מתחלל, שחלילה יפרץ פרץ בחומת היהדות, זוהי קנאות.

קנאות איננה מלחמת דת קנאית

קנאות איננה מלחמת דת קנאית, אלא האכפתיות, ההרגשה החזקה כי אני אמסור את נפשי למען המטרה, שלא יפרץ פרץ בכרם בית ישראל.

פנחס, הלך על דעת כן, שככל הנראה הוא לא יצא חי מזה, הוא לא תכנן פגיעה במחשכים, אלא הלך לעיני כל ישראל הבוכיים, והרג את פורצי החומה. הסיכוי לצאת מכך בחיים, ושלא יקום עליו זמרי עצמו, או מי מתלמידיו, ויהרגוהו, היה אפסי. אבל פנחס הלך בעיניים פקוחות, כי רגש האכפתיות שלו, גרם לו לוותר על חייו למען כבוד ה'. זהו 'פנחס קנאה', מסירות נפש עד היסוד, למען כבוד ה' ושמירת תורתו ועמו.

כשכך היא מידת נפשו של הקנאי, מסירות נפש מוחלטת, אזי הוא לא רואה מוות, הוא נשאר חי לעולם. ללמדנו שכרה של מסירות נפש, של אכפתיות עד שיתי הנשמה.

אם יש בליבך מסירות נפש, אם אתה מקיים את המצוות מתוך אכפתיות, מתוך תחושה עמוקה, ונכונות נפשית למסור מהנאותך, למען קיום המצוות, למען לימוד התורה. הרי שמסרת את נפשך.

המשך מעמוד 13 | הרב יחיאל צוקר

ומי שמסר את נפשו חי לעולם. אתה - נשמתך חי לעולם. כשמדברים על מסירות נפש, צצה ועולה דמותו הפלאית של הגאון וצדיק רבי אברהם גנחובסקי זיע"א. אין עט שיכול לתאר למי שלא חווה, מהי מסירות נפש, הוא השליך את כל כולו, למען מצוות ה', למען יהודים, למען לימוד התורה, קנאות, אכפתיות בלי רעש ובלי צלצולים. והוא היה האדם השמח והחי ביותר שהכרתי. כולו אור שמחה ואהבה, חום והתלהבות.

הייתי בחור צעיר והתלבטתי בשאלה 'הרת גורל', שהתביישתי להתיעץ עלי' עם הורי ומורי, ולאחר מחשבה החלטתי לטלפן אל משפחת גנחובסקי, פניתי אל הטלפון הציבורי, וחייגתי, מעבר לפומית שמעתי קול 'מתחנן' ואומר כן כן, שאלתי זה משפחת גנחובסקי, ושוב, כן כן, בניגון של משהו שפשוט המתין עכשיו שעה לטלפון שלי, שאלתי אפשר לדבר עם הרב, עדיין לא האמנתי שזה הוא, והוא אמר 'כן זה אני' מה אתם צריכים, שאלתי את השאלה, והוא תכף ענה: תראה זו שאלה שאני לא יודע עלי' תשובה... כדאי שתשאל אותה את בעל ה'דרך אמונה', אם תרצה מחר אני נכנס אליו, אתה יכול לבוא לבני ברק ואני אכנס איתך ואציג את השאלה שלך, ניסיתי להתחמק מההצעה המביכה, אך הוא בשלו, כדאי לך מאוד, אצל בעל הדרך אמונה, לא מקבלים רק תשובה לשאלה, מקבלים גם ברכה, כדאי לך, הגבתי בלשון לא מחייבת, אבל הוא ממש הפציר, כדאי לך, אתה הרי יודע ברוכותיו של בעל ה'דרך אמונה' לא שבות ריקם, אתה לא יכול לבוא לבני ברק? וכך סיבב אותי בהצעות שונות ורעיונות מעשיים.

לאחר מכן הבנתי כי כוונתו הייתה שאקיים את מה שהוא ראה לנכון לעשות במצב הזה, והוא רצה וקניא לכך שאבצע את דעתו, ולכן סיבב אותי ברעיונות והצעות, והסכים להוריד מכבודו וללוות נער אל בעל ה'דרך אמונה', העיקר שבסופו של דבר אקיים את רצון ה', ולא התחמק מכך.

כלומר, מסירות נפש לקיום כרם בית ה' אינה נתונה דווקא למעשה הרואי של 'פנחס קנאה', אלא יש לה גם מקום, בהתמסרות כלפי זולתנו, במסירות נפש לכך שכולם יזכו ללמוד וללמד לשמור ולעשות.

ולמעשה, זאת דרישת התורה מאתנו: מצד אחד לקיים ברשעים "וְאֶהְבֶּתָּ לְרַעַךְ פְּמוֹךְ" (ויקרא יט יח), ומצד שני לנהוג בהם את מה שאמור דוד המלך: "הֲלוֹא מִשְׁנֵאִיף ה' אֲשַׁנָּא וּבִתְקוּמִיף אֶתְקוּטִט: תְּקִלִית שְׁנֵאִיף לְאוּיִים הָיוּ לִי" (תהלים קלט, כא-כב). הרב וולבה זצ"ל אמר שהם שאלו את המשגיח רבי ירוחם זצ"ל כיצד ניתן לקיים שניהם, והוא ענה שרק אדם גדול יכול בו זמנית לאהוב ביותר את הרשע וגם לשנוא את מעשיו הרעים. בני אדם בערכנו בדרך כלל כשהם אוהבים - הם אוהבים גם את המעשים, וכשהם שונאים - הם שונאים גם את בני האדם.

לעילוי נשמת אבי מורי רבי נתן ב"ר יחיאל מאיר הכ"מ, רעייתי מרת רבקה ב"ר יהודה ע"ה

שום שינוי מראה מימות החול, וגם בשבת בבוקר כן, והתלמידים המה ראו כן תמוה, שנים שלא נתקלו בכך שרבי ירוחם נראה בשבת כבחול. נגשו לשאול אותו במוצאי שבת, והוא ענה, שבערב שבת התבשר שמת פרץ סמולנסקין, שהיה מגדולי המשכילים הגרועים ביותר, ונטפה ממנו שגאה לרבנים ולתורה הקדושה. אמר הסבא: "מי יכול לתאר איזה צער נשמתו עוברת כשהיא מגלה למעלה את האמת שכל חייו חי בשקר!" הנשיאה בעול עם אותו אחד שעקר עצמו מעולם התורה גרמה לרבי ירוחם להיראות באותו שבת בדמותו ביום חול.

זאת דוגמה חיה למי מותר להיות קנאי, מי שיכול ביד אחת לשפוך אש וגופרית על מפירי ברית ה', ורבי ירוחם לא חסך שבת לשונו עליהם, וביד השניה להצטער בצערן של אותו רשע בצורה מושלמת.

יום אחד הגיעה אשה אל רבי יהושע זצ"ל, והחלה לבזות, לקלל ולהשפיל את הרב נויבירט, הרב נעמד ליד החלון, הסתכל על הרצפה ושתק

הרב חנניה צ'ולק שליט"א בפנינים והארות לפרשת השבוע

"קח לך את יהושע... אשר רוח בו וסמכת את ידך עלי" (כ"ז י"ח)

את הסיפור הבא סיפרו תלמידי חכמים שהיו ב'שימוש' אצל רבי יהושע נויבירט זצ"ל, ואשר היו עדים למעשה: יום אחד הגיעה אשה אל רבי יהושע זצ"ל, והחלה לבזות, לקלל ולהשפיל את הרב נויבירט, בתואנה שעשו לה עוול. הרב נעמד ליד החלון, הסתכל על הרצפה ושתק. הרב שותק, אך היא ממשיכה בשלה - הוסיפה לצעוק ולקללו קללות נוראות. היא צועקת והרב ממושיך ושותק. לאחר שיצאה האישה, פנה רבי יהושע זצ"ל לנוכחים ואמר: 'עד היום לא ידעתם מה זה 'שימוש', רק היום למדתם. אתם חושבים שכשתהיו רבנים תיהנו מהכבוד שיחלקו לכם? לא ולא! להיות רב או איש ציבור, זה אומר לסבול ביזיונות וחשדות ולספוג הכל. כעת יודעים אתם לקראת מה אתם הולכים, ורק אם תאמרו שאעפ"כ ולמרות רוצים אתם להיות רבנים ואישי ציבור, רק אז זה נקרא קבלת עול הציבור באמת!' (קונטרס אהל יהושע).

אך הוא התנה עם הרב, שיבטיח לו ויברכנו שחלילה לא ייתפס ולא יורע לו. הרב מבריסק הבטיח.

הנני נתן לו את בְּרִיתִי שְׁלוֹם (כה יב)

סיפור: בעת שישב רבי יצחק זאב הלוי סולבייצ'יק זצ"ל על כס הרבנות בבריסק, נתפס ע"י השלטון יהודי מתושבי העיר, סוחר בדים, בעל משפחה. היהודי עבר על חוק המדינה במכס, והעונש הצפוי לו היה גלות לכמה שנים ב'סיביר'. שמע הגר"ז על כך, ובאותו יום זימן אליו עורך-דין, וסיפר לו, כי לדאבונו, הוא בעצמו נתפס בעובור על חוק המכס, ועליו לעמוד למשפט חמור, ונפשו בשאלתו - מה יעשה? העו"ד, אף ששנה ופירש, נבהל עד מאד לשמע דברי הרב. והוא לחש באוזני הרב, כי עצה יחידה יש בידו: להיכנס לארכיון בית המשפט, שם רוחשים לו אמון רב, ולגנוב משם את תיק האשמה. ואף שמסכן בזה את עצמו, בכל זאת עבור הצלתו של הרב, מוכן הוא למסור את נפשו. אז גילה לו הרב, כי למעשה הנידון אינו הוא, אלא איש פלוני מתושבי העיר, ורק כדי לשמוע ממנו דרך הצלה התיר לעצמו לשנות בדיבורו. כמובן שעתה מאן עורך הדין לעשות את הדבר, אך הרב טרח להסביר לו במשך שעה ארוכה כי צערו של הלה הוא צערו הפרטי ממש! כי מטבעו הוא מיצר על כל צרה של יהודי, והצלת הנידון כהצלת גופו ממש. הדברים פעלו על לב עורך הדין, אך הוא התנה עם הרב, שיבטיח לו ויברכנו שחלילה לא ייתפס ולא יורע לו. הרב מבריסק הבטיח, ועורך הדין הוציא את התיק מהארכיון ושרף אותו, והמשפט לא התקיים כלל (הגדה של פסח מבית לוי).

אליהו כותב זכיותיהן של ישראל

"שְׁנַיִם לַיּוֹם עֲלֶה תְּמִיד" (כ"ח א)

אליהו כותב זכיותיהן של ישראל על עורות הקרבנות - ברמ"ע מפאנו כתב חידוש: 'מעורות הקדשים, אמרו שהוא (אליהו הנביא) עושה מגילות מגילות וכותב זכיותיהם של כל אחד מישראל'. וב'מעיל צדקה' (סי' רמ"ו) כתב: 'ואמרו חכמינו באגדה, אלמלא אליהו לא היינו חיים באדום הרשעה, שמיום שחרר ב'יהמ"ק הוא מקריב שני תמידין בכל יום, וכותב בעורותיהן מצוות וצדקות שעושים ישראל בכל יום (אוצר פלאות התורה).

כתב ה'חזון איש': ללמוד שעה אחת ולהפסיק שעה אחת הוא קיום התווה, האפס וההעדר

"אֵת הַקֶּבֶשׁ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בְּבֹקֶר" (כ"ח ד)

מעלת הרציפות וההתמדה - אמרו במדרש (מובא בהקדמת 'עין יעקב'): בן זומא אומר, מצינו פסוק כולל יותר, והוא, 'שמע ישראל ה' אלוקיני

צילום: ישראל ברוח

ה' אחד', בן ננס אומר, מצינו פסוק כולל יותר, 'ואהבת לרעך כמוך', שמעון בן פזי אומר, מצינו פסוק כולל יותר, 'את הכבש אחד תעשה בבוקר', עמד רבי פלוני על רגליו ואמר הלכה כבן פזי, דכתיב 'ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן'. והנה יש להבין מדרש פליאה זה דבשלמא בן זומא ובן ננס חולקים, מהו היסוד הגדול והעמוד שכל התורה תלויה בו, וע"ז אמר בן זומא הכל תלוי באמונה, וכן אמרו במשנה (ברכות פ"ב מ"ב) למה קדמה שמע ל'והיה את שמועי', אלא יקבל עליו עול מלכות שמים תחילה ואח"כ יקבל עול מצוות. שאם מלכותי אינכם מקבלים, גזרתי איך אתם מקיימין'. עפ"ז מובנים דברי בן זומא הרואה בפסוק 'שמע ישראל' הדבר הכולל ביותר שהכל תלוי בו שהוא קבלת עול מלכות שמים ואמונתו ית'. וכן בן ננס אפשר להבין גישה אחרת לו, והוא כמו שאמר הלל הזקן לאותו הגר שא"ל 'למדני כל התורה כולה על רגל אחד', א"ל הלל דעלך סני לחברך לא תעביד, זו היא כל התורה כולה' (שבת ל"א) וכמו שאמר רבי עקיבא (ירושלמי נדרים פ"ט ה"ט) 'ואהבת לרעך כמוך' (ויקרא י"ט י"ח) זה כלל גדול בתורה',

דעיקר מטרת ותכלית התורה הייתה לתקן את היחסים שבין אדם לחברו ולאחדם ולקשרם זה בזה, וכמו שאמרו במדרש (ויקרא"ר פ"ג ג') 'לא ניתנו מצוות לישראל אלא לצרף בהן את הבריות', ולפ"ז אף שיש הרבה מצוות שבין אדם למקום, מ"מ כל עיקר תכליתם לא היה בשבילו ית' כביכול כי 'אם צדקת מה תתן לו' (איוב ל"ה ז) ולא אכפת ליה להקב"ה על שחיטה - אם שוחט מהצוואר או מהעורף (בר"ר פמ"ד א') רק שכל המצוות ניתנו לטהר ולהכשיר את הלבבות למטרת אהבת רעים. אבל דברי רבי שמעון בן פזי לכאורה הם סתומים וחתומים, דאמר 'את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים', מה טמון בפסוק זה? וי"ל דכוונתו הייתה למעלת ההתמדה, שזה למודים מקרבן תמיד שהיה יום יום אחד בבוקר אחד בין הערביים, וודאי זה לא סותר את הפסוקים 'שמע ישראל' 'ואהבת לרעך כמוך' אך התמדה היא הדבר הגדול ביותר, כי בלי מעלה זו גם האדם בדרגות הכי גבוהות לא יכול להתקדם לשום מקום.

כתב ה'חזון איש' (אגרות ח"א ג): ללמוד שעה אחת ולהפסיק שעה אחת הוא קיום התוהו, האפס וההעדר. הרי"ז זורע ושולח עליהם מים לסחפן. עיקר הלימוד הוא התמידי והבלתי נפסק, לימוד התורה התמידי הוא סוד הקדושה וזה שעושה תורתו קרעים קרעים, אסף רוח, מהראוי לחבל בתחבולות איך לקנות התמדת הלימוד ולהתפלל ע"ז תמיד. **מסופר בגמ'** (נדרים נ.) שרבי עקיבא חזר לביתו לאחר י"ב שנה שלמד תורה מחוץ לבית, וטרם היכנסו שמע מאחורי הדלת את אשתו אומרת כי אם היה שומע בקולה היה שוהה עוד י"ב שנים בבית המדרש, וכששמע זאת רבי עקיבא מיד חזר לתלמודו ולא נכנס לביתו אפי' לרגע קט. ויש להבין היכן היא הכרת הטוב שהיה חייב לאשתו וכמו שהתבטא בשו"ב אח"כ ואמר שלי ושלכם שלה הוא, הרי היא שגרמה לו שיהפך מרועה צאן לרבן של ישראל ולמה לא נכנס לרגע קט לשמוח את לבה, ובפרט לאחר שכבר שמע שהיא נותנת לו רשות לחזור? אלא אמר רבי חיים שמואלבין זצ"ל, רבי עקיבא ידע את ההפסד הגדול שבהיסח הדעת מועט כזה, כי אם יכנס לרגע אחד מי יודע אם יוכל להמשיך באותה מידה של עליה שהיו בו כל י"ב שנה, כי הפסק כל דהו גורם לירידה, וע"כ הכריע שאין לו להיכנס מפני ש-12 שנה ועוד 12 שנה אינם שווים ל-24 (שמחת מרדכי).

חידות לפרשת השבוע:

- א. איזה מצווה בפרשתנו הינה מהמצוות שבין אדם למקום ואף מהמצוות שבין אדם לחברו?
- ב. מיהו האדם בפרשתנו אשר לא נמנה בפירוש, אלא רק נרמז במניין?
- ג. מדוע בתחילה לא רצתה כזבי להישמע לזמרי והיאך שכנע אותה?
- ד. איזה ק"ו למד פנחס מהסוס?

- נבלעו, ורק רמז במה שכתב 'ובני' - לש' רבים, ומ"מ הגמ' לומדת שאנשים קוראים 'בני' על בן אחד.
- **תשובה לחידה ג.** איתא במדרש רבה (שמות ל"ג) שכאשר באה כזבי, אמרה לו: 'איני נשמעת לך, שכן ציווני אבא שלא אהיה נשמעת אלא למשה', אמר לה: 'איני גדול ממשה, שהוא משבט שלישי ואני משבט שני'.
- **תשובה לחידה ד.** איתא במד"ר (תרומה שם): אמר רבי יוסי, דרש פנחס ק"ו בעצמו: ומה הסוס שאינו מקבל שכר מסתכן למות במלחמה עבור נפש בעליו, אני, שמקבל שכר, וודאי ראוי שאמסור נפשי על קדושת שמו של הקב"ה.
(מתוך עלונו של הרב צ'ולק-תשפ"ג)

- **תשובה לחידה א.** כתב ב'טעמא דקרא' בשם אביו זצ"ל, שבוה שפנחס הרג את זמרי - קיים מצווה שבין אדם למקום, וכיוון שגם השיב את חמתו של הקב"ה ע"ז זה, ולכך לא כילה את בני' - א"כ יש כאן גם מצווה של בין אדם לחברו, ולכך כתב המדרש שבדין הוא שייטול שכרו בעוה"ז, דעל מצוות של בין אדם לחברו יש שכר (גם) בעוה"ז.
- **תשובה לחידה ב.** איתא בגמ' (ב"ב קפ"ג) עה"פ 'ובני פלוא אליאב', שלכך נאמר בלשון רבים, שגם לבן אחד קוראים אנשים - 'בני'. והטעם שכתבה התורה 'בני פלוא' ולא 'בן פלוא' כתב ב'טעמא דקרא' דבאמת לפלוא היה עוד בן, והוא און בן פלוא, שכתב החזקוני בפרשת קרח שהוא בן פלוא, ומאחר שעשה תשובה (סנהדרין ק"ט): לא רצה לכללו בפירוש עם אליאב שבניו

האם מותר להפעיל את מייבש הכביסה בסמוך לכניסת השבת? והאם מותר להניח שעון מעורר לשבת בבוקר על אדן החלון?

לדעת השולחן ערוך, מותר להתחיל בערב שבת מלאכה שתמשך מאליה בשבת, גם אם היא גורמת לרעש. ולדעת הרמ"א, אם המלאכה גורמת לרעש העלול להביא לידי זלזול בכבוד השבת, או לעורר בקרב השומעים חשד כי המלאכה הותחלה בשבת - אסור הדבר לכתחילה. וכתבו הגרש"ז אויערבך זצ"ל והאור לציון, שלדעה זו אסור להפעיל בערב שבת מכונת כביסה באופן שתמשיך לפעול בשבת. וכן כתב האגרות משה בנוגע למכונת ייבוש. והאור לציון כתב, שאף לדעת השולחן

ערוך יש להימנע מהפעלת מכונת כביסה וכיוצא בה, מחשש שיבואו לידי מלאכה האסורה בשבת, אך בשעת הדחק ניתן להקל. ולדעת האגרות משה, לבני אשכנז הנוהגים כדעת הרמ"א, אסור גם לכוון שעון מעורר לשבת, אם הצלצול נשמע בחוץ; אולם, לדעת הגרש"ז אויערבך זצ"ל, הגר"ש אלישיב זצ"ל והאור לציון, אין הדבר מותר אף לדעת הרמ"א. וכן המנהג. וכמו כן, דעת החזון איש, שמותר להפעיל כל מכונה מרעישה שידוע כי מפעילים אותה תמיד בערב שבת, ושאינה גורמת לזלזול בכבוד השבת, וכגון גנרטור שכונתי.

האם צריך לנקות את הפה משיירי מאכל לפני יציאה לרשות הרבים?

לדעת המנחת יצחק, כי אדם שיש בפיו שיירי מאכל, לכתחילה לא יצא בשבת לרשות הרבים. ולמרות שאינו מטלטל את שיירי המאכל בידו, אין זו 'הוצאה' ב'שינוי', משום שדרך כל אדם ללכת כשיירי מאכל בפיו. אולם, היות ואין בכמות שיירי המאכל 'שיעור' הוצאה, ובנוסף, הרי זו 'מלאכה שאינה צריכה לגופה', יש להקל בכך בשעת הדחק, כגון במקרה שמסיבה כלשהי אין באפשרותו לחצוץ את שיניו ולנקותם.

והגרש"ז אויערבך זצ"ל צידד להקל בכך, מטעם ששיירי המאכל בטלים לגוף, אך לא הכריע למעשה; והוסיף, שאם שיירי המאכל מפריעים לו או שבוטלים מחוץ לפיו באופן מכווער, מסתבר שאינם בטלים לגוף. ולדעת הגר"נ קרליץ זצ"ל, שמותר לצאת עם שיירי מאכל בפה, ואף אם מוצצם בדרך, ובלבד שלא מדובר בשיירי מאכל שהדרך להקפיד ולהוציאם מהפה, כגון עצם, או חתיכה קשה של מאכל.

האם יש איסור 'שהייה' בחימום מאכל על גבי רדיאטור? כיצד יתכן שאיסור 'שהייה' תלוי בהזמנת אורחים לשבת?

חכמינו ז"ל אסרו להניח בערב שבת סיר ובו תבשיל ישירות על האש, על מנת שיישאר שם לשבת; מחשש שאם יראה בשבת שהתבשיל אינו מתבשל כראוי, עלול הוא לעשות מלאכה כדי להאיץ את הבישול. ולכן אם הסיר הונח בערב שבת על האש, חובה להסירו לפני שבת. וראה להלן, ובתקצירים הבאים, את פרטי האיסור. איסור זה, מכונה בשם 'שהייה', והוא נאמר בנוגע לבישול רגיל. ובנוגע למכשירי הסקה למיניהם, כגון רדיאטור - לדעת האגרות משה והגר"ש וואזנר זצ"ל, אין בהם איסור

שהייה, משום שאין זו דרך בישול; והגרי"ש אלישיב זצ"ל, פקפק בהיתר זה. ודבר שאינו מקור החום עצמו, אלא שהתחמם באש, וכן דבר שהתחמם בשמש - לכל הדעות אין בהם איסור שהייה. ואם שכח ולא הסיר את התבשיל מהאש לפני שבת - כתב החזון איש, שחייב להסירו בשבת אף אם הסיר והתבשיל 'מוקצה'.

לדעת השולחן ערוך, איסור 'שהייה' הנ"ל, אמור גם בנוגע לתבשיל שהתבשל לגמרי, אלא אם כן תוספת הבישול אינה רצויה לבעלי התבשיל. וזאת, אף אם בעצם תוספת הבישול משייכה את טעם התבשיל, אלא שבעליו אינו חפץ בכך משום שהתבשיל מצטמק וכמותו מתמעטת, או שהוא מאבד את צורתו ולא יהיה זה מכובד להגישו לאורחים. וכמו כן, מותר להשהות סיר ובו בשר חי שלא התבשל כלל, סמוך מאוד לשקיעת החמה, באופן שלא יתבשל כלל עד לכניסת השבת; וטעם ההיתר, משום שבלאו הכי התבשיל לא יהיה מוכן לסעודת ליל שבת, והאדם מסיח את דעתו ממנו, ולא יעשה כל מלאכה כדי למהר את בישולו, שהרי במשך הלילה יתבשל מאליו; והיתר זה מכונה 'קדירה חייטא'. היתר 'קדירה חייטא' הנ"ל, אינו אמור אלא בבשר חי וכיוצא בו, שבישולם אורך זמן רב; אבל ירקות וכיוצא בהם, שמתבשלים במהירות, אין האדם מסיח דעתו מהם, משום שעשויים להיות מוכנים לסעודת הלילה, ולכן אסור להשהותם גם כשאינם מבושלים כלל. אולם, אם בָּשַׁל כמות הירקות שבקדירה יארך בישולם זמן רב - הורה הגר"נ קרליץ זצ"ל, שמוותר להשהותם כשאינם מבושלים כלל. ובזמננו, שבשר מתבשל במהירות על גבי להבות הכריים - דעת הגרש"ז אויערבך זצ"ל והגרי"ש אלישיב זצ"ל, שאסור להשהות אף בשר חי, ואף על להבה קטנה ונמוכה; ולדעת הגר"נ קרליץ זצ"ל, אכן בבשר עוף אין היתר זה קיים בזמננו, אולם בבשר בהמה, שאף בזמננו הדרך להניחו על גבי האש למשך מספר שעות כדי שיהיה מבושל כהוגן, מותר הדבר אף בזמננו.

האם צריך לכסות את כפתורי ההצתה בכריים לפני שבת? ובאיזה אופן ניתן להניח תבשילים לשבת על גבי 'פלטת חשמלית'?

כפי שלמדנו, אסור להשהות בשבת על האש סיר ובו תבשיל, מחשש שיעשו בשבת מלאכה כדי להאיץ את הבישול. בבישול על גבי עצים שהפכו לגחלים, כבעבר, היה החשש שמא יחתה בגחלים כדי להגביר את האש, ולכן התירו חכמינו ז"ל את איסור ה'שהייה' בכירה 'גרופה וקטומה', כלומר, כאשר גרפו את הגחלים והוציאו מהכירה, או שכיסו את כל הגחלים באפר. וטעם ההיתר - משום שעל ידי פעולות אלו שאדם פועל באש וממעט את חומה, הריהו מסיח את דעתו מלהתעסק בה ולהגבירה, ושוב אין חשש שיחתה בגחלים.

והכריים שבזמננו, למרות שאין בהן חשש חיתוי בגחלים כמובן - דעת האגרות משה, הגרי"ש אלישיב זצ"ל והאור לציון, שיש בהן חששות אחרים, של הקטנת והגדלת הלהבה לפי הצורך, או שינוי מידות החום; וההיתר של 'גרופה וקטומה' מתקיים בהן על ידי כיסוי הלהבות או משטח הכריים. ולדעת האגרות משה, נדרש גם לכסות, לנעול, או להסיר, את כפתורי ההצתה. אולם, לדעת הגרש"ז אויערבך זצ"ל, הגרי"ש אלישיב זצ"ל והאור לציון, די בכיסוי האש או מקור החום. ומאיך, כיסוי הכפתורים בלבד, נעילתם, או הסרתם, ללא כיסוי האש - לדעת פוסקים אלו אינו מתיר את איסור השהייה. אולם, לדעת הגר"ש וואנר זצ"ל, הסרת הכפתורים מתירה את איסור השהייה. ובנוגע לפלטה חשמלית - דעת החזון איש, שיש בה איסור 'שהייה'. וכן דעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל והגר"נ קרליץ זצ"ל. ולדעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל, אם מכסה את הפלטה בנייר כסף עבה, מותר להשהות עליה תבשיל, כדין כירה 'גרופה וקטומה' האמור לעיל. ולדעת הגר"נ קרליץ זצ"ל, אף כיסוי נייר כסף דק שאין רגילים לכסות בו את הפלטה, די בו כדי להחשיב את הפלטה כגרופה וקטומה. אולם, לדעת האגרות משה, הגרש"ז אויערבך זצ"ל, הגרי"ש אלישיב זצ"ל והשבט הלוי, בפלטה שלא ניתן לבשל עליה, ויש בה דרגת חום אחת בלבד, אין איסור שהייה כלל. ולדעת האור לציון, אף בפלטה שיש בה כמה דרגות חום - אם משהה בדרגת החום הגבוהה ביותר, אין איסור שהייה.

הצטרפו גם אתם ללומדי ה'דף היומי בהלכה'

עכשיו בכל עמדות נדרים פלוס
או במוקד דרשו 02-5609000

בעל המורים

אין פסוק אחר כזה בתורה

להיות מוגן שהמחלה הזאת לא תפגע בו

מרן פוסק הדור רבי משה שטרנבוך שליט"א: בעוה"ר בדור האחרון נפרץ ביותר עוון ביזוי ת"ח, עד שנעשה הדבר כהיתר רח"ל, ויש לזכור מה דא"י בגמ' (שבת קיט): "המבזה תלמידי חכמים אין רפואה למכתו", ופירש בזה הגרי"ש אלישיב זצ"ל שהכוונה למחלה הנוראה ה"י שהרופאים לא מצאו לה תרופה, וזהו 'אין רפואה למכתו' כפשוטו ממש, ואמר הגרי"ש שאין להתפלא מדוע המחלה הנוראה פשתה כל כך בדור האחרון, דבר שלא היה בדורות הקודמים, כיון שהדור האחרון נפרץ מאוד בעוון ביזוי תלמידי חכמים או בעוון שומע חרפת תלמיד חכם ושותק, והקב"ה מעניש על עוון זה במחלה כזאת שאין לה רפואה, וכמו שאמרו חז"ל "אין רפואה למכתו".

ולפי"ז נראה המוחה בתוקף נגד ביזוי ת"ח, ממשך על עצמו זכות גדולה להיות מוגן שהמחלה הזאת לא תפגע בו או בצאצאיו, כי מאחר שבזיו תלמידי חכמים גורם להיענש במחלה הזאת ה"י, א"כ מידה טובה מרובה והמחאה נגד ביזוי ת"ח עומדת כזכות להיות מוגן ממחלה זו.

(ביאורים והנהגות פרשת דברים)

- וְרֵאִיתָהּ - כתיב בה"א מלמד שהראו כל הארץ המערות והמחילות ואוצרות כסף וזהב שבה.
- וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל ה' לֵאמֹר - אין פסוק אחר כזה בתורה א"ל לא תזכור כמה וידבר שדברת אלי.
- וַיִּפְקֹד ה' אֱלֹהֵי הַרוּחַת לְכָל בָּשָׂר אִישׁ עַל הַעֲדָה אֲשֶׁר יצא לְפָנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יבא לְפָנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יוציאם וְאֲשֶׁר יביאם וְלֹא תִהְיֶה עֲדַת ה' בַּצֵּאֵן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רָעָה. כאלו השני פסוקים יש עשרים ושמונה תיבות ולכן פרנס יהושע את ישראל כ"ח שנים וזה הוא שנאמר וזכרת את ה' אלוךך כי הוא הנותן לך כ"ח לעשות חיל.
- וַיִּצְוֶתָהּ - כתיב בה"א לומר לך שלמדו ה' חומשי תורה.
- מְהוֹדְדָהּ - בגימ' הסוד. לומר לך שמסר לו סוד המרכבה ומעשה בראשית.
- מֹשֶׁה לֵאמֹר צוּ אֶת - ס"ת תורה לומר שהעוסק בתורה כאילו הקריב קרבן.
- תְּמִימִים שְׁנַיִם לְיוֹם - ר"ת תש"ל לומר לך שהשבון תש"ל תמידין קרבי לשנה.
- לְיוֹם עֹלָה תְּמִיד - כל עולת הכתוב במועדות כלם חסרים חוץ מעולת העצרת שהוא מלא רמוז שבששה בסיון ניתנה תורה.
- בכולם נאמר לְהִטָּאת חוץ מעצרת שניתנה בו תורה שמכפרת על לומדיה.
- בראש השנה כתיב וְעֲשִׂיתֶם עֲלֶיהָ לְרֵיחַ נִיחַח לַה' כו'. - לומר עשו תשובה ואני מעלה עליכם כאילו הקרבתם כל הקרבנות.
- ובפסיקתא דורש כאילו נעשה בריה חדשה.
- ביה"כ כתיב שְׁעִיר עִזִּים אֶחָד תִּטָּאת - ולא כתיב לכפר לפי שיה"כ מכפר.

(לקט מתוך פירוש 'בעל המורים' על הפרשה)

שְׁנַיִם לְיוֹם עֹלָה תְּמִיד

המלאכים אינם יכולים לעשות לו אלא טובה

במעלת הכוונה בשעת אמירת הקרבנות כתב הוזהר הקדוש 'אמר ר' כרוספדאי מי שזוכיר בפיו בבתי כנסיות ובתי מדרשות ענין הקרבנות והקרבתם ומכוון בהם, ברית כרותה היא שאלו המלאכים שזוכרים לו חובה, אינם יכולים לעשות לו אלא טובה.

ומנהג יפה הוא.

הרמ"א (סי' רל"ד) מביא שיש שכתבו שנוהגין לומר פרשת התמיד קודם אשרי של תפילת המנחה, נגד תמיד של בין הערביים, ומנהג יפה הוא.

והמקור חיים כתב שטעם הדבר שלא נתפשט לומר קרבן התמיד בתפילת מנחה כמו בתפילת שחרית הוא שבנביא יחזקאל מוכח שלעתידי לבוא יתבטל התמיד של בין הערביים.

הטילו עליה גורל, ומשום שהיא תחילת עבודת התמיד וחביבא להו, ואם לא יטילו פייס אתו לאינצויי עלה ויבואו לידי סכנה, אכן מי שזכה בפייס יכול לכבד לזר שיזכה במצוה (מפרשי המשנה תמיד ג' א')

מי שעוסק בהן ובפרשותיהן מעלה עליו הכתוב כאילו הקריבום

הרמ"א כותב: 'ואיורים פרשת התמיד', ומשום שקיבלו חז"ל שבזמן שאין בית המקדש קיים ואין יכולים להקריב קרבנות, מי שעוסק בהן ובפרשותיהן מעלה עליו הכתוב כאילו הקריבום.

והשו"ע הרב כתב שנהגו כל ישראל וקבעו חובה על עצמם לקרוא את פרשת התמיד קודם התפילה, והגר"ח קניבסקי כתב שאף שבשו"ע (משמע שזה רק מנהג הוא קרוב לחיוב, ובספרו ארחות יושר כתב שזה חיוב.

וכמו שצריך האדם לתקן לעצמו מזון פעמיים - ערב ובוקר

כתב החינוך שניצטוונו בעבודה זו התמידית שהיא פעמיים ביום בזריחת השמש ובנסותו לערב, למען נתעורר מתוך המעשה הזה ונשים כל לבנו וכל מחשבותינו לדבקה בשם ברוך הוא, שהאדם נפעל וטבעו מתעורר לפי עסק מעשהו. וכמו שצריך האדם לתקן לעצמו מזון פעמיים - ערב ובוקר, כך גם צריך לעסוק בעבודת בוראו שתי פעמים, לבל תהיה עבודת העבד לעצמו יתירה על עבודתו לרבו.

מי שזכה בפייס יכול לכבד לזר שיזכה במצוה

בכל יום היו עושים במקדש ארבע פייסות, ובפיס השני היו מטילים גורל מי יזכה לשחוט (ועוד עבודות) ואע"פ ששחיטה כשרה בור בכל זאת

יש לי בבית, ספר מאוד עתיק, שיש בו הרבה סגולות לכל מיני בעיות.

פעם הלך מרן רבי משולם דוד הלוי סאלאוויצקי צוק"ל, לטיפול רפואי כלשהו בשיניו אצל רופא שיניים. היה זה טיפול קל, וכאשר בסימוני רצה לשלם, סירב בעל המרפאה לקבל כל תשלום, בעוד שרבינו עמד על רצונו לשלם מחיר מלא.

או אז אמר לו בעל המרפאה שבמקום תשלום, מבקש הוא ברכה לבנו שכבר מזה זמן רב מחפש לרכוש דירה, אך הסכום שברשותו אין בו די, ומבקש הוא שרבינו יברכו שימצא דירה שמחירה לא יהיה גבוה מהסכום שבידו.

נענה רבינו ואמר לו:

"שמע נא. יש לי בבית- ספר מאוד עתיק, שיש בו הרבה סגולות לכל מיני בעיות ופתרון לכל מיני דברים". כמובן שהלה הראה סימני התעניינות וכרה אוזנו לשמוע על הסגולה המתאימה לבעייתו, והנה ממשיך רבינו ואומר "הספר הזה נקרא 'תהלים', ושם כתוב 'קרוּב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת!'", ובאמרו כן הדגיש את המילה "באמת" בהטעמה ובקול רם. בהוסיפו עוד; "דע לך, שאם מבקשים מהקב"ה באמת- אזי מיד נושעים בכל מה שצריכים!"

ובכן תיפק עם צאתו מעם פניו, התקשר בעל המרפאה לבנו ומסר באוזניו לתומו את כל דברי רבינו אליו. ולא איחר הבן לעשות, ויקח אל ליבו ברצינות רבה את הדברים אשר שמע, להרבות מאוד בתפילה 'באמת' ומעומק הלב על עניין זה. למרבה הפלא, למחרת היום (!) מתקשר אליו בעל דירה שזה מכבר היה ביניהם דין ודברים לקוטה, אלא שבעבר הוא דרש עבורה מחיר גבוה שלא היה ביכולתו של הקונה לשלם, אולם עתה לדבריו נצרך הוא בדחיפות למכור את הדירה ומוכן לשם כך להוריד את מחירה. הסכום שנקב- היה במסגרת התקציב של הקונה, וכך יכל הלה לברך על המוגמר לאחר חודשים של מבוכה וחוסר אונים.

ויהי לפלא!

(מתוך הספר 'אחרון לדור דעה' חלק ב')

בזמן שכולם היו בהלם מוחלט, הצלם הזה הבין שיש לו פה הזדמנות של פעם באלף שנים וקנה את עולמו

דרמה אדירה התחולה בפנסילבניה, כשנשיא ארה"ב לשעבר נורה ונפצע. לא נעסק כרגע באירוע הזה, אלא רק באנקדוטה אחת מתוכו: בתוך כל הדרמה הגדולה, הצליח אחד הצלמים לעשות את הלא יאומן, ולצלם תמונה שנצרכה בתוך שניות בהיסטוריה העולמית.

טראמפ מתרום, דקה אחרי שנורה ונפצע קלות. דם ניגר על פניו, הוא מוקף בטבעת מאבטחים מחשש שמישהו ירה לעברו פעם נוספת, פניו אל הקהל ואגרופו מונף אל על לאות ניצחון.

הצלם הזריז הצליח לתעד את הרגע הזה שנמשך שבריר שניה. מעל טראמפ מתנוסס לו דגל אמריקאי ורקע מקסים של שמים תכולים מקיף אותו מכל עבר. התמונה המושלמת, תמונה שבוודאות תזכה אותו בפרס פוליצר, פרס העיתונות היוקרתית ביותר.

ההכנסות של התמונה הזאת עומדת על מיליוני דולרים. שימו לב: הצלם מוכר את התמונה דרך סוכנות הידיעות AP שגובה עבור התמונה 175 דולרים לשימוש בעיתונות מודפסת, ותוספת של עוד 35 דולרים לשימוש באמצעים אלקטרוניים. זאת, עם הגבלה לכלי תקשורת עם כמות קוראים או צופים של עד מיליון בני אדם בלבד. מעבר למספר זה, מדובר במחירים גבוהים עוד יותר.

ברחבי העולם פועלים עשרות אלפי כלי תקשורת, ואף לא אחד מהם העז למנוע מהקוראים שלו את התמונה ההיסטורית הזאת. כלומר, התמונה נמכרה עשרות אלפי פעמים, במחיר של כ-200 דולר בכל פעם.

סביר להניח שקמפיין הבחירות של טראמפ יבקש לעשות בתמונה הזאת שימוש גם לקמפיין, וסוכנות הידיעות תגבה ממנו תשלום של עוד כמה מיליוני דולרים בתמורה. כך שהתמונה שצולמה בשבריר שניה, הכניסה לצלם ולסוכנות רווח עצום של עשרות מיליוני דולרים, יותר ממה שהצלם הזה הרוויח או ריויח בכל שנות עבודתו גם יחד!

אז מה זה קשור אלינו? 'מכל מלמדי השכלתי', וגם מהצלם הזה אנחנו צריכים ללמוד שיעור.

בזמן שכולם היו בהלם מוחלט לנוכח הירי הלא צפוי, הצלם הזה המשיך לכוון את עדשת המצלמה שלו לעבר הבמה. בחושים המחוודדים שפיתח תוך כדי עבודה, הוא הבין שיש לו פה הזדמנות של פעם באלף שנים. הוא נשאר מפוקס, ממוקד, וקנה את עולמו.

אנחנו נמצאים מדי יום במלחמה על עתידנו הרוחני כדי לקנות קנין לנצח נצחים. אם נבין שאנחנו נמצאים ברגעים היסטוריים שכל דקה קריטית, ונמקד את כל תשומת הלב שלנו בעבודת ה' לעבדו בלבב שלם וכראוי, אנחנו נגלה שיש לנו הזדמנויות רבות מספור כדי לקנות את עולמינו. מי שמרגיל את עצמו לחפש מצוות, יכול למצוא מצוות מיוחדות הסובבים אותנו מדי יום ומדי שעה. צריך רק לפקוח את העיניים ולפתוח את האוזניים, לחדד את החושים, ולחפש הזדמנויות, והעקשן יצליח!

לתגובות, הארות, והצעות

כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

פנית
הנתינה

גבאי בתי כנסת ואחראי אוצר הספרים, שימו לב
הוא השבוע האחרון לרישום לקבלת ספרי דרשו
ארגון דרשו מחלק אלפי סטים של משנ"ב וספרי
חפץ חיים ו'מועד לדוד' שבהוצאת הארגון
מהרו להרשם!!! בכל עמדות נדרים פלוס

פרטים מלאים בעמוד 3

ללא מילים

הַמְדַת יָמִים אוֹתוֹ קָרָאתָ

באותו ליל שבת הוא ישב עד שעה מאוחרת, למד ושינן את הלכות שבת כדי לא להיכשל באיזה עבירה של שבת בטיפול בחמור. בבוקר אחרי תפילת וותיקין, הקדים לתת אוכל לחמור לפני שטעם בעצמו מן החמין

ליומא דהילולא של אחד מהקנאים המפורסמים ביותר, הרה"צ רבי עמרם בלויא זצ"ל (ט"ו תמוז)

במשך שבת שלימה ועד ליום ראשון בבוקר. זה היה בערב שבת בין השמשות הוא ראה איזה רוכל יהודי חוזר עם החמור מהכפרים בדרך לעיר העתיקה שבירושלים, והוא הבין שהוא כבר לא יספיק להגיע לפני כניסת שבת לשער העיר, אז הוא קרא לו והזהיר אותו שהוא לא ימשך לחמור אחרי הבהמה שלו כי עוד מעט שבת נכנסת. שאל אותו הרוכל מה אני אעשה, הבית שלי הוא ברובע היהודי בעיר העתיקה, מה אני אעשה עם החמור? ענה לו הרב בלוי את החמור תשאיר אצלי עד יום ראשון, חייך הרוכל ושאל: האם יש לרב מקום לחמור? האם הרב יודע לטפל בחמורים? ענה לו הרב בלוי בחמורים אני לא יודע לטפל, אבל כרב בישראל אני יודע היטב לטפל ביהודים, ואני אומר לך שזה חילול שבת, ואתה עונה לי דברים בטלים? וכך תוך כדי דיבור הוא לקח את הרתימה והוליד את החמור לחצרו, ומיהר לקחת מהשכנים שעורים וומאכלי בהמה להכין צידה לאורח המזור. סיפרו שבאותו ליל שבת הוא ישב עד שעה מאוחרת, למד ושינן את הסימנים ש"ח ושכ"ד בשו"ע או"ח כדי לא להיכשל באיזה עבירה של שבת בטיפול בחמור.

בבוקר הוא השכים לוותיקין כדרכו, הקדים לתת אוכל לחמור לפני שטעם בעצמו מן החמין, כדי לקיים מה שכתוב בתורה ונתתי עשב בשדך לבהמתך, ואכלת ושבעת. קודם לבהמתך ורק אח"כ ואכלת ושבעת. אחרי שהוא שתה, הוא הלך והשקהו כדי לקיים 'והשקית את העדה ואת בעירם', קודם את העדה ורק אח"כ את בעירם. וככה כל השבת היה טרוד במילי דאורייתא שנוגעים למאכל ומשקה של החמור, גם כי התורה חסה על ממונם של ישראל, גם בגלל צער בעלי חיים מהתורה, וגם שמירת פיקדון של חבריו, וגם משום שבינת בהמה ואיסורי שבת התלויים בה.

(הסיפור מתוך ומתוך האור - שבת ח"ב)

בפרשתנו מובא, שפנחס קיבל שכר כיון שהיה קנאי. הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב ליקווד מסביר שאם ישאל השואל "מהו קנאות אמיתית" - הנה בפסוק נאמר 'ויקח רומח בידו' - כשראה מה שראה, אז חם לבו בקרבנו, והלך ורץ ולקח הרומח ופגע במי שהיו צריכים לפגוע, לא כן קנאים אחרים, שהם מסתובבים כל היום וכל הלילה עם הרומח בידם, ומחפשים במי יכולים להכניס הרומח ולפגוע... והנה רואים לפעמים שיש אבא הצועק על בנו שעשה מעשה רע, אז הבן כששומע את צעקות אביו, הוא חושב שאביו שונא אותו, אבל האמת הוא, דאם האב היה רואה גוי אחד ברחוב שעשה כדבר הזה, וכי היה צועק עליו? ודאי שלא! ולמה, כי הוא לא אוהב את הגוי! וכלל לא איכפת לו מה שהוא עושה, אבל בנו שהוא עצמו ובשרו, בודאי שמעניין אותו מה שהוא עושה, מרוב אהבתו אותו, לא את בנו הוא שונא - אלא את המעשים הרעים שהוא עושה הוא שונא. וזהו יסוד גדול בקנאות, שקנאות אמיתית הוא אהבת ישראל, לא שנאה - ואדרבה - רק מפני שהוא אוהב אותו, לכן הוא שונא את מעשיו הרעים. ממשך הרב פרידמן : סיפר לי הרה"ח המפורסם רבי שלמה פאפנהיים זצ"ל מראשי העדה החרדית בירושלים עיה"ק, שהוא ישב עמו בשולחן אחד למעלה מארבעים שנה - והוא היה אמנם קנאי גדול - אך מעולם לא ראיתי כזה אוהב ישראל! כל הארחי ופרחי בירושלים הסתובבו בביתו, הוא הכניס לביתו אנשים שאחרים לא רצו לעמוד בתוך ד' אמותיהם, והם היו אצלו כבן בית - הם אכלו אצלו וישנו אצלו והוא התמסר אליהם באהבת ישראל מיוחדת ממש. הנה הוא היה קנאי אמיתי, שהיה הוא אוהב ישראל גדול, ולכן לקח הדבר ללבנו, בעת שראה אחד שעושה איזה דבר שלדעתו היה זה שלא כראוי. בספר 'לכבוד שבת' מוספר על הרב עמרם בלוי הזקן שהיה נהר כל חייו לא לנגוע בבהמה טמאה, אבל פעם אחת הוא טיפל בחמור